

**PAŃSTWOWA INSPEKCJA SANITARNA
PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY
W NOWYM TOMYŚLU**

**OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ
POWIATU NOWOTOMYSKIEGO ZA 2015 ROK**

NOWY TOMYŚL, LUTY 2016 ROK

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	str. 3
I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	str. 4
II. Jakość wody przeznaczonej do spożycia	str. 9
III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	str. 11
IV. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....	str. 15
V. Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy	str. 18
VI. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych	str. 21
VII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	str. 29
VIII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	str. 35
IX. Zapobiegawczy nadzór sanitarny	str. 49
Zakończenie.....	str. 50

Wstęp

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) wraz z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (PSSE) w roku 2015 realizował zadania określone w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) i innych aktach prawnych normujących kompetencje Inspekcji.

Działania PPIS ukierunkowane były na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz na zapobieganie powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. Prowadzona była również działalność oświatowo-zdrowotna.

Realizując swoje obowiązki Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny współpracował ze Starostą Nowotomyskim oraz Burmistrzami i Wójtami Miast i Gmin w powiecie nowotomyskim. Współpraca dotyczyła w szczególności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań antykryzysowych oraz promocji zdrowia. Ponadto współpracował z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Komendantem Powiatowym Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Inspekcją Ochrony Środowiska. Prowadzono współpracę z lokalną prasą.

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

L.p.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		2014		2015	
				l. zachorowań	zapadalność	l. zachorowań	zapadalność
0	1	2					
1.	A02.0	Salmonelozы	zatrucia pokarmowe	6	8,1	3	4,0
2.	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	-	-	1	1,3
3.	A04.7		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	1	1,3	2	2,7
4.	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		-	-	1	1,3
5.	A05.1	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	jadem kiełbasianym (botulizm)	1	1,3	-	-
6.	A05.3-8		inne określone	-	-	1	1,3
7.	A05.9		inne nieokreślone	1	1,3	-	-
8.	A05	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2		-	-	1	1,3
9.	A08.0	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez Rotawirusy	59	79,2	84	112,7
10.	A08.1		wywołane przez Norowirusy	16	21,5	-	-
11.	A08.2-3		inne określone	8	10,7	2	2,7
12.	A08.4		nieokreślone	7	9,4	6	8,1
13.	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		34	1966,5	46	2606,2
14.	A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	ogółem	68	91,3	52	69,8
			w tym u dzieci do lat 2	30	1735,1	31	1756,4
15.	A37	Krzusiec		-	-	10	13,4
16.	A38	Płonica (szkarlatyna)		48	64,4	23	30,9
17.	A39.0	Choroba meningokokowa, inwazyjna	zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	-	-	1	1,3
18.	A46	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	róża	19	25,5	5	6,7
19.	A56	Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie		2	2,7	3	4,0
20.	A69.2	Borelioza z Lyme		6	8,1	19	25,5
21.	Z20.3/Z24.2	Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień		112/20	26,8	118/4	5,4
22.	A87.0	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe	-	-	1	1,3
23.	A87.1-9;B02.1		inne określone i nieokreślone	1	1,3	2	2,7
24.	B01	Ospa wietrzna		859	1152,9	820	1100,1
25.	B06	Różyczka		52	69,8	18	24,2
26.	B18.0-1	Wirusowe zapalenie wątroby	typu B – przewlekłe, BNO	6	8,1	8	10,7
27.	B17.1; B18.2		typu C: wg definicji przypadku - 2014 r.	2	2,7	5	6,7
			typu C: wg definicji przypadku - 2005r.	2	2,7	-	-
28.	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV		1	1,3	3	4,0
29.	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		2	2,7	2	2,7
30.	B95.3/G04.2;G00.1	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	zapalenie opon mózgowych i/ lub mózgu	1	1,3	3	4,0
31.	G00.9;G04.2	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	inne, nieokreślone	-	-	2	2,7
32.	G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone		2	2,7	2	2,7
33.	G04.0,8-9	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone		4	5,4	1	1,3
34.	J10-J11	Grypa	ogółem	50203	67381,1	52441	70354,7
35.	A15, A16	Gruźlica płuc		6	8,1	5	6,7

I. 1. Choroby szerzące się drogą pokarmową

W 2015 roku w powiecie nowotomyskim liczba zatruc pokarmowych w porównaniu do roku 2014 spadła. Zarejestrowano ogółem 4 zachorowania, w roku poprzednim 8 zachorowań; w tym:

Salmonellozy – zarejestrowano 3 zachorowania, w roku poprzednim 6 zachorowań. Zachorowania wywołała pałeczka *Salmonella enteritidis*. Wszystkie przypadki pojedyncze, nie powiązane ze sobą epidemiologicznie. Hospitalizowano 2 osoby, 1 leczona ambulatoryjnie.

Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - inne określone – zarejestrowano 1 przypadek u dziecka. W roku poprzednim nie notowano.

Zakażenia jelitowe, w tym:

Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

Ogółem zarejestrowano 52 zachorowania, w roku poprzednim 68 zachorowań.

Wszystkie przypadki to zachorowania pojedyncze, w tym 31 u dzieci do 2-lat.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Ogółem zarejestrowano 92 zachorowania, w tym 46 zachorowań u dzieci do 2 lat, w roku poprzednim 90 zachorowań.

– w 84 przypadkach wyizolowano Rotawirusy, w tym zarejestrowano 1 zbiorowe ognisko – rodzinne (5 osób narażonych, w tym 4 chore). Zachorowanie dotyczyło 3 dzieci i 1 osoby dorosłej. Nośnika zakażenia nie ustalono. Zachorowania szerzyły się prawdopodobnie drogą kontaktową.

– 2 zachorowania wywołały adenowirusy, przypadki pojedyncze,

– 6 zachorowań nieokreślonych, pojedynczych, nie badanych.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe – zanotowano 3 zachorowania, w tym:

– 2 zachorowania wywołane przez *Clostridium difficile* u osób dorosłych, w roku poprzednim wystąpiło 1 zachorowanie,

– 1 zachorowanie u dziecka wywołane przez *Escherichia coli* biegunkotwórczą, w roku poprzednim nie notowano.

I. 2. Wirusowe zapalenia wątroby

Sytuacja epidemiologiczna wirusowego zapalenia wątroby w 2015 roku w porównaniu do roku 2014 kształtowała się mniej korzystnie, zanotowano wzrost liczby zachorowań. Zarejestrowano 13 zachorowań, w roku poprzednim 10 zachorowań.

Nie odnotowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A. Taka korzystna sytuacja utrzymuje się na terenie powiatu nowotomyskiego od kilku lat. Zgodnie z przyjętą definicją w nadzorze epidemiologicznym zgłoszono 8 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu B - przypadki przewlekłe lub bliżej nieokreślone. W roku poprzednim zanotowano 6 zachorowań.

Zarejestrowano 5 przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu C. W roku poprzednim zanotowano 4 zachorowania.

I. 3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Różyczka – zarejestrowano 18 przypadków, rok wcześniej – 52 zachorowania. Zachorowania lekarze rozpoznali na podstawie objawów klinicznych. Nastąpił znaczny spadek liczby zachorowań. W środowisku miejskim wystąpiło 7 przypadków, w środowisku wiejskim 11. U mężczyzn wystąpiło 11 zachorowań, u kobiet 7 zachorowań. 3 zachorowania u osób nie szczepionych, 15 zachorowań u osób zaszczepionych przeciw różyczce.

Płonica (szkarlatyna) – zarejestrowano spadek zachorowań. W roku 2015 odnotowano 23 przypadki, natomiast w roku poprzednim 48. Zachorowania stwierdzono głównie w grupie dzieci do lat 14, a 1 przypadek u osoby dorosłej. W środowisku wiejskim wystąpiło 9 zachorowań, w środowisku miejskim 14. Zachorowało 8 mężczyzn oraz 15 kobiet.

Ospa wietrzna – nastąpił nieznaczny spadek liczby zachorowań – 820 przypadków, w roku poprzednim 859 przypadków. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w grupach wiekowych: 0-4 lat – 432 przypadki; 5-9 lat – 268 przypadków.

Nasilenie zachorowań zanotowano w I i II kwartale. U kobiet zanotowano 383 zachorowania, u mężczyzn – 437 zachorowań. 2 zachorowania wystąpiły u osób zaszczepionych przeciw ospie wietrznej.

Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka) – liczba zachorowań w powiecie nowotomyskim w 2015 roku, podobnie jak w roku 2014, utrzymywała się na niskim poziomie. Zarejestrowano tak jak w roku bieżącym 2 zachorowania. Stwierdzone 2 zachorowania dotyczyły dzieci w wieku 10 i 15 lat. Na obszarze miejskim i na obszarze wiejskim wystąpiło po 1 zachorowaniu. U mężczyzn i kobiet wystąpiło po 1 zachorowaniu.

I. 4. Zachorowania na grypę

W 2015 roku, podobnie jak w roku 2014 na terenie powiatu nowotomyskiego odnotowano niekorzystną sytuację epidemiologiczną dotyczącą zachorowań na grypę, zachorowania grypopodobne oraz ostre zakażenia dróg oddechowych. Zarejestrowano ogółem 52 441 przypadków, natomiast w 2014 roku 50 203 zachorowania. Nie zanotowano zgonów. Do szpitala skierowano 97 osób, w roku poprzednim 101. U 6 osób grypę potwierdzono badaniami laboratoryjnymi.

I. 5. Zachorowania na gruźlicę

Zgłoszono 5 zachorowań na gruźlicę płuc, w roku poprzednim zanotowano 6 zachorowań. Zachorowania wystąpiły u osób dorosłych oraz u 9 letniego dziecka, szczepionego przeciw gruźlicy zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W związku ze zgłoszonymi zachorowaniami nadzorem objęto osoby pozostające w kontakcie wysokiego ryzyka z osobami chorymi na gruźlicę płuc. U jednej dorosłej osoby w wyniku zachorowania nastąpił zgon.

I. 6. Choroby odzwierzęce

Borelioza /krętkowica kleszczowa/– zarejestrowano 19 zachorowań, natomiast w roku poprzednim 6. Wszystkie zachorowania wystąpiły u osób dorosłych. 14 zachorowań nastąpiło po ukąszeniach kleszczy najczęściej osób zamieszkujących w pobliżu lasów, łąk. W 5 przypadkach pacjenci nie pamiętali ekspozycji ukłucia przez kleszcza. 14 zachorowań leczono ambulatoryjnie, natomiast 5 przypadków hospitalizowano. Zanotowano 2 osoby narażone zawodowo na ukąszenia kleszczy (pilarz, leśnik).

W 2015 roku zgłoszono 118 przypadków **pokaśań, względnie innego kontaktu ludzi ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę**, w roku ubiegłym 112 przypadków. Do szczepień zakwalifikowano 4 osoby. U 3 osób wykonano pełen cykl szczepień, u 1 osoby szczepienie przerwano ze względu na ujemny wynik obserwacji psa. Powikłań poszczepiennych nie było.

I. 7. Neuroinfekcje

Wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych (A87)

Zarejestrowano 3 zachorowania: 1 – enterowirusowe, 1 – opryszczkowe i 1 – wirusowe nieokreślone. W roku poprzednim zanotowano 1 zachorowanie.

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez Streptococcus pneumoniae (inwazyjna)

Zarejestrowano 3 zachorowania u osób dorosłych. Chorych hospitalizowano, wykonano badania płynu mózgowo-rdzeniowego – we wszystkich przypadkach uzyskano wynik dodatni. 1 pacjent w ciągu roku sprawozdawczego zachorował 2 razy. W roku poprzednim zanotowano 1 zachorowanie.

Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu – inne, nieokreślone (G00.9, G04.2)

2 zachorowania u osób dorosłych. W badaniach laboratoryjnych posiew płynu mózgowo-rdzeniowego – ujemny. W roku poprzednim nie notowano zachorowań.

Zapalenie mózgu inne i nieokreślone G04.8

Zarejestrowano 1 przypadek u osoby dorosłej, wykonano posiew płynu mózgowo-rdzeniowego - wyhodowano Staphylococcus epidermidis. W roku poprzednim zanotowano 4 zachorowania.

Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (G03)

Zarejestrowano 2 zachorowania u osób dorosłych. W badaniach laboratoryjnych posiew płynu mózgowo-rdzeniowego – ujemny. W roku poprzednim zanotowano również 2 zachorowania.

Choroba meningokokowa (inwazyjna) – zapalenie opon mózgowych A39.0

Zarejestrowano 1 zachorowanie u osoby dorosłej (*Neisseria meningitidis* z grupy B). Chemioprophylaktyką objęto 32 osoby z bliskiego otoczenia chorego. Chemioprophylaktyka choroby meningokokowej polega na profilaktycznym podaniu antybiotyku i ma za zadanie likwidację potencjalnego nosicielstwa nosogardłowego *Neisseria meningitidis* w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia wtórnych przypadków zakażeń. Zachorowanie na podstawie przeprowadzonych badań laboratoryjnych potwierdzono w Krajowym Ośrodku Referencyjnym ds. Diagnostyki Bakteryjnych Zakażeń Ośrodkowego Układu Nerwowego w Warszawie. W wyniku zachorowania nastąpił zgon. W roku poprzednim nie notowano zachorowań.

I. 8. Inne choroby zakaźne

Róża (choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*) – zarejestrowano 5 przypadków, w roku ubiegłym 19. Zachorowania stwierdzono u osób dorosłych. 1 zachorowanie wystąpiło na obszarze wiejskim, 4 na obszarze miejskim. Hospitalizowano 1 osobę.

HIV Nowo wykryte zakażenia – zgłoszono 3 przypadki, w roku poprzednim 1 przypadek.

Choroby przenoszone drogą płciową – zanotowano 3 przypadki wywołane przez chlamydie potwierdzone laboratoryjnie, w roku poprzednim 2 przypadki.

Krztusiec – zarejestrowano 10 zachorowań, w roku poprzednim nie notowano zachorowań. 6 zachorowań wystąpiło u dzieci oraz 4 zachorowania u osób dorosłych. Wszystkie osoby były szczepione przeciw krztuścowi. 1 dziecko hospitalizowano, pozostałe osoby leczone ambulatoryjnie.

I. 9. Realizacja szczepień ochronnych

Szczepienia ochronne realizowano w 16 podmiotach wykonujących działalność leczniczą (15 gabinetów szczepień lekarzy rodzinnych oraz stacja dializ). Przeprowadzono kontrole, w czasie których w szczególności egzekwowano posiadanie odpowiedniego wyposażenia pomieszczeń oraz zabezpieczenia urządzeń chłodniczych, w związku z przechowywaniem w w/w podmiotach leczniczych szczepionek. Działania prowadzono celem właściwego zabezpieczenia szczepionek przed ich zniszczeniem w przypadku braku zasilania lub awarii urządzenia chłodniczego, a także w przypadku przekroczenia dopuszczalnych zakresów temperatury przechowywania szczepionek określonych przez producenta. Ponadto, sprawdzano realizację Programu Szczepień Ochronnych i terminy ważności posiadanych przez podmioty lecznicze szczepionek.

W 2015 roku wystąpił długookresowy brak szczepionki przeznaczonej do obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci w 6 roku życia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi zakupionej przez Ministra Zdrowia i finansowanej z budżetu państwa skutkujący przesunięciem w/w obowiązkowych szczepień ochronnych niezaszczepionej populacji dzieci na 2016 rok.

Na wniosek lekarzy wszczęto oraz kontynuowano postępowania egzekucyjne z roku poprzedniego wobec opiekunów prawnych/rodziców (stan na 31.12.2015r. – 28 osób; stan na 31.12.2014r. – 17 osób), którzy odmawiają poddania swoich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i Programem Szczepień Ochronnych. W 2015 roku wobec 14 opiekunów prawnych sprawy skierowano wnioskiem o wszczęcie egzekucji do organu egzekucyjnego tj. Wojewody Wielkopolskiego, natomiast organ egzekucyjny nie wszczął żadnego postępowania egzekucyjnego.

Zgłoszono 1 niepożądany odczyn poszczepienny po wykonanych szczepieniach ochronnych. W roku poprzednim zgłoszono 3 odczyny poszczepienne.

II. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

II.1. Wprowadzenie

Podstawę oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w roku 2015 od stycznia do listopada stanowiły wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417, z późn. zm.), od listopada 2015r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia (Dz. U. 2015, poz. 1989).

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności w powiecie nowotomyskim ujmowana jest wyłącznie z ujęć wody podziemnej (nie ujmuje się wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych).

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu w roku 2015 znajdowało się ogółem 21 wodociągów, z czego na terenach wiejskich znajdowało się 17 wodociągów, co stanowi 81 % ogólnej liczby.

W 2015r. jeden wodociąg publiczny – wodociąg publiczny Rudniki, został wyłączony z eksploatacji w związku ze złym stanem sanitarno-technicznym urządzeń wodociągowych. Do sieci wodociągu publicznego Rudniki doprowadzono wodę z wodociągu publicznego Opalenica.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobierano próbki wody do badań laboratoryjnych oraz prowadzono kontrole urządzeń wodociągowych.

Na terenie powiatu nowotomyskiego w roku 2015 ogółem:

- pobrano do badań 168 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- przeprowadzono 42 kontrole urządzeń wodociągowych oraz 83 kontrole przy poborze próbek wody w 21 nadzorowanych wodociągach.

Wodę spełniającą wymagania określone w w/w rozporządzeniach Ministra Zdrowia dostarczało 19 wodociągów, czyli 90,5 % zewidencjonowanych i skontrolowanych urządzeń wodociągowych.

W 2015r. prowadzono działania naprawcze w związku z niewłaściwą jakością wody z wodociągu publicznego Miedzichowo oraz z wodociągu publicznego Chraplewo.

W 2015r. jakość wody z wodociągu publicznego Miedzichowo była oceniana jako **warunkowo przydatna do spożycia** ze względu na przekroczenia parametrów fizyko-chemicznych: mętności, barwy, żelaza i manganu. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu dnia 18.08.2015r. wydał decyzję administracyjną stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz określił dopuszczalne wartości parametrów dla mętności, barwy, żelaza oraz manganu. Termin wykonania zarządzeń decyzji wskazano do dnia 30.10.2015r. Pobrana dnia 02.11.2015r. próbka wody ze stacji uzdatniania wody oraz z sieci omawianego wodociągu nie wykazała przekroczenia w/w parametrów, jednak wykazała przekroczenie parametru mikrobiologicznego tj. ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C ± 2°C po 72 h, które utrzymuje się nadal.

Natomiast przeprowadzone w 2015r. badania laboratoryjne próbek wody pobranych ze stacji uzdatniania wody wodociągu publicznego Chraplewo wykazały przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów fizykochemicznych tj. amonowego jonu oraz azotynów. Przekroczenia w/w parametrów występowały wyłącznie na stacji uzdatniania wody, w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej.

W związku z powyższym dla jonu amonowego wydano decyzję dnia 05.09.2014r. stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia. Zarządzeń w/w decyzji nie wykonano w terminie. Wszczęte zostało przez tutejszy organ postępowanie egzekucyjne w stosunku do zarządzającego obiektem w celu doprowadzenia jakości wody z wodociągu publicznego Chraplewo w zakresie zawartości jonu amonowego do obowiązujących wymagań do dnia 29.02.2016r.

Natomiast w związku z przekroczeniem parametru chemicznego azotyny w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej, dnia 22.01.2015r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu wydał decyzję udzielającą zgodę na odstępstwo. Zgodnie z wymaganiami dotyczącymi udzielenia zgody na odstępstwo zarządca obiektu regularnie wykonywał badania jakości wody, które przekazywał do tutejszego organu. Termin wykonania decyzji upłynął dnia 30.11.2015r.,

w związku z powyższym dnia 07.12.2015r. pobrano próbkę wody do badań. Wyniki badania wody z stacji uzdatniania wody Chraplewo, wykazały jeszcze niewielkie przekroczenie parametru azotyny, jednak badania wody pobranej dnia 23.12.2015r. w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządzającego obiektem nie wykazały przekroczenia w/w parametru. Tutejszy organ w dalszym ciągu prowadzi postępowanie administracyjne w przedmiotowej sprawie.

W 2015 roku wodociągi dostarczały wodę dla 73 522 mieszkańców powiatu nowotomyskiego, co stanowi 98,68 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu nowotomyskiego równej 74 506 mieszkańców (według danych Urzędu Statystycznego w Poznaniu, stan na dzień 30 czerwca 2014 r.). Deficyt wody nie występuje w żadnym z skontrolowanych wodociągów. W dostarczanej ludności wodzie wodociągowej występowały krótkotrwałe przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów takich jak mangan, żelazo, amonowy jon, azotyny, mętność, barwa, zapach, ogólna liczba mikroorganizmów w $22\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$ po 72 h, bakterie grupy coli. Przyczyną niewielkich zanieczyszczeń mikrobiologicznych wody w nadzorowanych wodociągach były awarie oraz prowadzone prace remontowe. W przypadku stwierdzonego zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, jednostki odpowiedzialne za jakość produkowanej i dostarczanej wody konsumentom, podejmowały działania naprawcze i zapobiegawcze w celu doprowadzenia wody do odpowiedniej jakości poprzez dezynfekcję urządzeń oraz sieci wodociągowej.

III. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

III.1. Wprowadzenie

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2015 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu dokonał oceny stanu sanitarnego 52 obiektów użyteczności publicznej, co stanowi 14,3% wszystkich 365 obiektów użyteczności publicznej znajdujących się w ewidencji (takich jak: ustępy publiczne, pływalnie, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, hotele, inne obiekty, w których są świadczone usługi hotelarskie, zakłady fryzjerskie, zakłady kosmetyczne, zakłady tatuażu, zakłady odnowy biologicznej, dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe, przystanie jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych, tereny rekreacyjne, cmentarze, zakłady pogrzebowe itp.).

III.2. Stan sanitarny wybranych obiektów

III.2.1. Hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe

Nadzorem sanitarnym objęto 15 obiektów z 60 z omawianej grupy obiektów znajdujących się w ewidencji tutejszej stacji. W wyniku przeprowadzonych kontroli 5 hoteli ich stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy oceniono jako bardzo dobry. Stan sanitarny pomieszczeń

mieszkalnych, sanitariatów, zaplecza, oraz wyposażenia, a także sposób postępowania z bielizną czystą i brudną nie budził zastrzeżeń.

W jednym obiekcie stwierdzono prowadzenie prac budowlano – remontowych, natomiast w 2 obiektach przeprowadzono prace remontowo-modernizacyjne polegające między innymi na położeniu nowych paneli podłogowych, wymianie wykładziny podłogowej, wymianie drzwi, a także wymianie materacy, pościeli, ręczników oraz zakupie nowych foteli.

W pozostałych 10 skontrolowanych hotelach oraz innych obiektach, w których są świadczone usługi hotelarskie, stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych, sanitariatów oraz zaplecza w skontrolowanych obiektach, a także sposób postępowania z bielizną czystą i brudną nie budził zastrzeżeń, za wyjątkiem 3 obiektów. Zastrzeżenia dotyczyły brudnych ścian, z ubytkami farby i/lub tynku, nierównych powierzchni blatów stolików nocnych oraz stołów do gry w bilard, luźnej listwy na torze do gry w kręgle, popękanej powierzchni umywalki.

W związku ze stwierdzonymi w/w uchybieniami wystosowano pisma w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej do właścicieli obiektów o podjęcie czynności zmierzających do zapewnienia należytego stanu sanitarno-higienicznego w/w obiektów.

Ilość obiektów w omawianej grupie nie uległa zmianie w stosunku do roku poprzedniego.

III.2.2. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu.

Ogółem w 2015 roku oceniono stan sanitarny 14 spośród 143 obiektów tej grupy, co stanowi 9,8% zakładów w/w grupy ujętych w ewidencji. Pomieszczenia i wyposażenie wszystkich skontrolowanych zakładów utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-porządkowym z wyjątkiem 2 obiektów, w których zastrzeżenia budził stan sanitarno-porządkowy i sanitarno - techniczny ścian oraz wyposażenia. Ponadto, w 1 obiekcie stwierdzono brak badań do celów sanitarno - epidemiologicznych osoby świadczącej usługi kosmetyczne.

W 2015 roku naniesiono do ewidencji 14 nowych obiektów, natomiast 6 obiektów wykreślono z ewidencji na skutek zaprzestania prowadzenia działalności lub zmiany zakresu prowadzenia działalności. Obiekty nowopowstałe to zakłady nowoczesne, estetycznie urządzone, dobrze wyposażone, funkcjonalne. W każdym z skontrolowanych zakładów dezynfekcja narzędzi kosmetycznych i fryzjerskich prowadzona jest za pomocą właściwie dobranych preparatów i środków dezynfekcyjnych. Podczas kontroli obiektów sprawdzano posiadanie procedur postępowania zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym w zakładach, w których wykonywane są zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich. Wszystkie skontrolowane zakłady kosmetyczne,

wykonywane zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek ludzkich, przedstawiły do wglądu w/w procedury.

III.2.3. Obiekty komunikacji publicznej

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomysłu znajdowały się 4 obiekty komunikacji publicznej tj. Dworzec Autobusowy w Nowym Tomysłu, Stacja kolejowa w Nowym Tomysłu, Zbąszyniu oraz w Opalenicy. W 2015r. oceniono stan sanitarny 2 obiektów tj. Stacji Kolejowej w Nowym Tomysłu oraz Stacji Kolejowej w Opalenicy. Kontrolą objęto budynki oraz ich otoczenie. Zastrzeżenia budził stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń 2 skontrolowanych stacji kolejowych.

Na skontrolowanych stacjach kolejowych stwierdzono między innymi zniszczone, z odpryskami farby poręcze siedzisk plastikowych krzeseł w poczekalni; zakurzone okna oraz zadaszanie budynku dworca; brudne, popisane z odpryskami farby ściany w poczekalni; popisana, z namalowanym graffiti elewacja budynku dworca; zły stan sanitarno-techniczny płytek w przedsionku WC oraz zacieki na suficie; brak szyb lub zniszczone szyby w wiatkach dla podróżnych znajdujących się na peronach, ściany poniżej szyb popisane, ze śladami korozji; zniszczone zejścia do tuneli – ściany z zaciekami, zły stan sanitarno - techniczny tunelu oraz zadaszanie peronów, brudne zadaszanie peronów, oraz zły stan sanitarno-techniczny ławek znajdujących się na peronach.

W związku z powyższym wystosowano pisma do zarządzających obiektami o podjęcie działań zmierzających do zapewnienia należytego stanu sanitarno-porządkowego oraz sanitarno-technicznego skontrolowanych stacji. Ponadto, podczas kontroli w 2 w/w obiektach stwierdzono przeprowadzenie szeregu bieżących prac remontowych mających na celu poprawę stanu sanitarno – technicznego oraz sanitarno – porządkowego.

III.2.4. Ustępy publiczne

W 2015 roku kontrolą objęto 2 ustępy publiczne zlokalizowane w Miejscach Obsługi Podróżnych przy Autostradzie A-2 w miejscowości Wytomyśl i Kozie Laski. Stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny skontrolowanych ustępów nie budził zastrzeżeń za wyjątkiem nierównej powierzchni kranów przy umywalkach. W związku z powyższym do zarządcy obiektów wystosowano pisma w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej informujące o stwierdzonych uchybieniach

III.2.5. Miejsca wykorzystywane do kąpiel i pływalnie

III.2.5.1. Miejsca wykorzystywane do kąpiel

W 2015r. na terenie powiatu nowotomyskiego zorganizowane zostało tylko 1 miejsce wykorzystywane do kąpiel w miejscowości Zbąszyń. Stan sanitarno-porządkowy w/w miejsca nie budził zastrzeżeń. Tutejszy organ w 2015 roku nie pobierał próbek wody przeznaczonej do kąpiel do badań laboratoryjnych. Organizator miejsca wykorzystywanego do kąpiel jest zobowiązany do wykonywania badań jakości wody nie wcześniej niż 14 dni przed dniem rozpoczęcia jego funkcjonowania oraz przynajmniej raz w trakcie jego funkcjonowania, a także każdorazowo w przypadku wzrokowego stwierdzenia zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i mogących stanowić zagrożenie zdrowotne dla kąpielących się tam osób.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu zgodnie z obowiązującymi przepisami na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej badań jakości wody i przedstawionych wyników, przekazanych przez organizatora miejsca wykorzystywanego do kąpiel stwierdził przydatność wody do kąpiel w nadzorowanym miejscu wykorzystywanym do kąpiel.

III.2.5.2. Pływalnie

W 2015 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyślu znajdowały się 3 obiekty. Pływalnie zlokalizowane są w Nowym Tomyślu, Chojnikach (czynny sezonowo tylko w okresie letnim) oraz w Porażynie. Przeprowadzono kontrole 3 zewidencjonowanych obiektów.

Ogółem pobrano 40 próbek wody do badań laboratoryjnych. Na podstawie otrzymanych wyników badań stwierdzono krótkotrwałe zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody w nieckach jacuzzi w dwóch obiektach. Na pływalniach zapewniono kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego przez ratowników wodnych oraz wyposażenie pływalni w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne. Stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny skontrolowanych pływalni nie budził większych zastrzeżeń.

W 2015 roku ukazało się rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2016 r. poz. 2016). Zgodnie z zapisami w/w rozporządzenia zarządzający pływalnią zobowiązany jest dostosować się do wymagań określonych w rozporządzeniu w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

III.2.6. Inne obiekty użyteczności publicznej

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowy Tomysłu w roku 2015 znajdowało się łącznie 140 innych obiektów użyteczności publicznej w miastach i na terenach wiejskich, takich jak obiekty kulturalne i sportowe, tereny rekreacyjne, pralnie, apteki, stacje paliw, przystanki PKS, urzędy gmin, cmentarze, zakłady pogrzebowe, przystań żeglarska. Ogółem skontrolowano 14 obiektów. Stan sanitarno-techniczny 4 skontrolowanych obiektów budził pewne zastrzeżenia dotyczące między innymi brudnych ścian z odpryskami farby, zniszczonego wyposażenia, złego stanu sanitarno-technicznego wiat peronowych, powierzchni płyt oraz ławek znajdujących się na peronach. W związku z powyższym zwrócono się z pismami w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej do właścicieli obiektów o podjęcie i wykonanie czynności zmierzających do zapewnienia należytego stanu sanitarno-higienicznego.

W stosunku do roku 2014 stan sanitarny części skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej uległ nieznacznej poprawie. Przeprowadzono bieżące prace remontowo-naprawcze w 5 skontrolowanych obiektach.

IV. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Celem nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi była kontrola warunków higieniczno-sanitarnych, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Bieżącym nadzorem sanitarnym objęto:

- podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, tj.: przychodnie, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w tym stację dializ,
- indywidualne praktyki lekarskie,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie,
- indywidualne praktyki lekarzy dentystów,
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów,
- indywidualne praktyki pielęgniarek, grupowe praktyki pielęgniarek,
- inne.

IV.1. Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015r. nadzorem sanitarnym objęto 1 zakład lecznictwa zamkniętego udzielający całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie rehabilitacji. Liczba podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne nie uległa zmianie w stosunku do 2014 roku. Zakład posiada opracowany i zatwierdzony przez

Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego Nowym Tomyślu program dostosowania do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r., poz. 739). W związku z zapisami ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym, ustawy o działalności leczniczej oraz ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r. poz. 1887 obowiązek dostosowania podmiotu leczniczego do wymagań w/w rozporządzenia powstaje z dniem 31 grudnia 2017 roku.

Wszystkie nieprawidłowości zostały ujęte w wyżej omawianym programie dostosowawczym. Obiekt zaopatrzuje się w wodę z wodociągu publicznego Śliwno.

W okresie sprawozdawczym w czasie kontroli obiektu nie stwierdzono uchybień w zakresie doboru preparatów dezynfekcyjnych oraz znajomości zasad i sposobu prowadzenia dezynfekcji urządzeń sanitarnych. W obiekcie nie są udzielane świadczenia zdrowotne, w wyniku których powstają odpady medyczne niebezpieczne – placówka ma zawartą umowę na świadczenie usług transportu sanitarnego i pomocy doraźnej z SP ZOZ w Nowym Tomyślu. W kontrolowanym zakładzie bielizna i odzież ochronna prana jest w obiekcie. (są opracowane, wdrożone i stosowane procedury postępowania z bielizną czystą i brudną). Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – porządkowy obiektu nie budził zastrzeżeń.

IV.2. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Grupa podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne obejmuje różne typy obiektów. W roku 2015 w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Nowym Tomyślu znajdowało się ogółem 59 obiektów lecznictwa otwartego - przychodni, będących niepublicznymi podmiotami leczniczymi oraz 1 obiekt lecznictwa otwartego, będący publicznym podmiotem leczniczym. W omawianym okresie skontrolowano 26 obiektów podmiotów lecznictwa otwartego. Przeprowadzono łącznie 31 kontroli. W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono uchybień w zakresie przestrzegania opracowanych procedur dezynfekcji, sterylizacji oraz w zakresie postępowania z bielizną czystą i brudną. W związku z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia przedłużającym okres dostosowawczy dla podmiotów leczniczych do dnia 31.12.2017r. na terenie działania tutejszej stacji w grupie skontrolowanych w 2015 roku obiektów 22 spełniają wymagania w/w rozporządzenia, 4 obiekty posiadają zatwierdzone programy dostosowania zakładu do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia.

Niedostosowane obiekty najczęściej nie odpowiadają wymaganiom w/w rozporządzenia w zakresie niewłaściwego zorganizowania sterylizatorni, która nie zapewnia na każdym etapie

technologicznym jednokierunkowego ruchu materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego oraz braku natrysku w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym pacjentów przystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich (dot. zakładu rehabilitacji). W 1 zakładzie rehabilitacji w roku sprawozdawczym dostosowano pomieszczenia i urządzenia do wymogów powyższego rozporządzenia.

Podczas przeprowadzonych kontroli w 3 obiektach stwierdzono między innymi uchybienia dotyczące stanu sanitarno-technicznego, sanitarno-porządkowego oraz niewłaściwego sposobu archiwizowania zapisów pomiaru temperatury dotyczącej monitorowania warunków przechowywania szczepionek.

W omawianym okresie powstały 2 obiekty oraz ubyły 2 obiekty należące do grupy podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, spełniające wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012r., poz. 739).

IV.2.1. Zaopatrzenie w wodę

60 obiektów podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne zaopatrzuje się w wodę z wodociągów publicznych. Wodę z wodociągu publicznego Miedzichowo w 2015 roku oceniano jako warunkowo przydatną do spożycia, a w pozostałych wodociągach, które zaopatrują w/w grupę obiektów wodę oceniono jako przydatną do spożycia. W okresie sprawozdawczym w kontrolowanych obiektach nie stwierdzono braku wody ciepłej i zimnej.

IV.3. Praktyki zawodowe

W grupie indywidualnych praktyk lekarskich, indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, indywidualnych praktyk lekarzy dentystów, indywidualnych specjalistycznych, grupowych praktyk lekarzy dentystów oraz indywidualnych i grupowych praktyk pielęgniarских w 2015 roku zewidencjonowano ogółem 103 obiekty. Skontrolowano 22 obiekty prowadzące działalność leczniczą w ramach indywidualnej, indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej oraz indywidualnej praktyki pielęgniarskiej. W grupie praktyk zawodowych powstały 2 nowe obiekty.

W grupie skontrolowanych w roku 2015 obiektów 21 obiektów spełnia wymagania w/w rozporządzenia Ministra Zdrowia, natomiast 1 obiekt posiada zatwierdzony program dostosowania pomieszczeń i urządzeń do wymagań w/w rozporządzenia. Obiekt nie odpowiada wymaganiom

w/w rozporządzenia w zakresie niewłaściwego zorganizowania sterylizatorni, która nie zapewnia na każdym etapie technologicznym jednokierunkowego ruchu materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego.

Bieżący stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy skontrolowanych praktyk zawodowych nie budził zastrzeżeń.

V. Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy

V. 1. Struktura zatrudnienia

W 2015 roku nadzorem sanitarnym objętych było 448 zakładów pracy, które zatrudniały ogółem 14402 pracowników. W stosunku do 2014r. roku liczba zakładów pracy pozostających w ewidencji tutejszej stacji zmniejszyła się o 12 zakładów, nastąpił wzrost zatrudnionych o 1072 osoby.

V. 2. Kontrole w ramach nadzoru

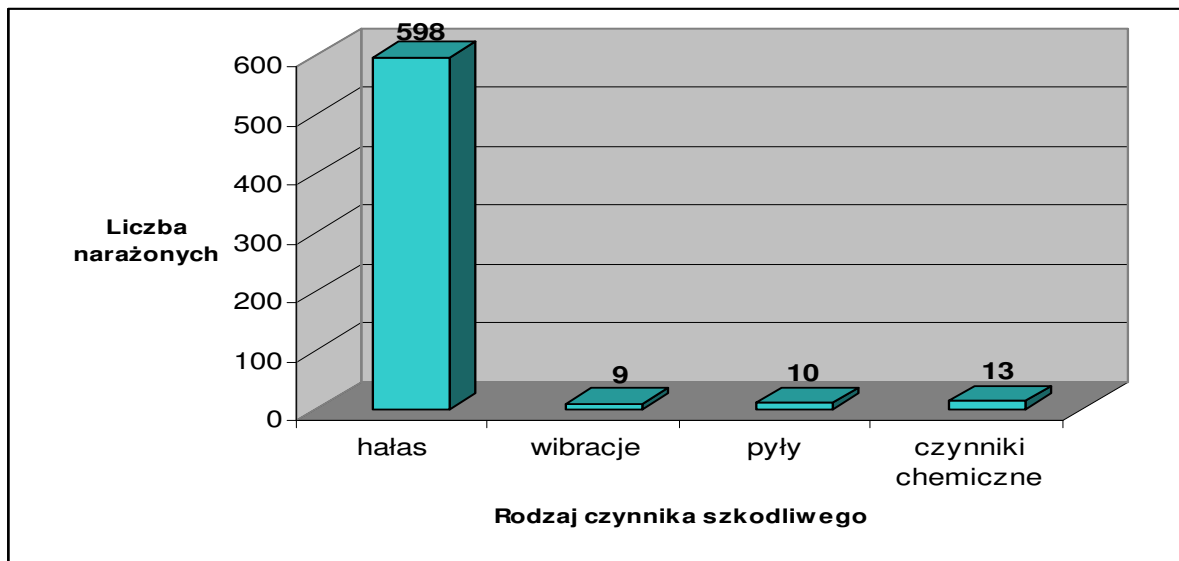
Skontrolowano 119 zakładów pracy, w których przeprowadzono łącznie 125 kontroli. Skontrolowano warunki pracy 10360 zatrudnionych pracowników (1128 pracowników więcej w stosunku do roku 2014). Wydano 22 decyzje administracyjne. Podczas kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego stwierdzono nieprawidłowości w 11 zakładach pracy. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzje zarządzające usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V. 3. Narazenie na czynniki szkodliwe

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015r. stwierdzono przekroczenia NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) i NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) w 47 zakładach pracy. Liczba zakładów z w/w przekroczeniami w porównaniu z rokiem 2014 zwiększyła się o 9, zmniejszyła się natomiast liczba pracujących w narażeniu o 82 osoby. W zakładach pracy na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015r. w warunkach przekroczonych norm higienicznych pracowało 620 osób, w tym:

- 598 osób w przekroczeniach hałasu,
- 9 osób w przekroczeniach wibracji,
- 10 osób w przekroczeniach zapylenia,
- 13 osób w przekroczeniach czynników chemicznych.

Wykres 1. Narażenie pracowników na czynniki szkodliwe w środowisku pracy na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015 roku – praca w przekroczeniach.

Z powyższych danych wynika, że wciąż najczęściej osób pracuje w przekroczeniach na hałas. W większości przypadków przekroczenia występują w przemyśle drzewnym i metalowym.

V. 4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015 roku prowadziło działalność 30 zakładów, w których zatrudnieni pracowali w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym. Skontrolowano 10 zakładów, w których zatrudnieni pracownicy narażeni byli na kontakt z czynnikami rakotwórczymi:

- pyły drewna twardego,
- związki niklu i chromu,
- mieszanina chemiczna sklasyfikowana jako rakotwórcza - Korasit CC (środek do impregnacji drewna).

Rodzaj prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym oraz liczbę osób ekspozowanych na w/w czynniki rakotwórcze przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Zagrożenia czynnikami rakotwórczymi w środowisku pracy na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015 roku.

NAZWA CZYNNIKA RAKOTWÓRCZEGO	RODZAJ PRAC, KTÓRYCH WYKONYWANIE POWODUJE KONIECZNOŚĆ POZOSTANIA W KONTAKCIE Z CZYNNIKIEM RAKOTWÓRCZYM	LICZBA OSÓB EKSPONOWANYCH NA POSZCZEGÓLNE CZYNNIKI RAKOTWÓRCZE
PYŁ DREWNA TWARDEGO	OBRÓBKA DREWNA	172
ZWIĄZKI NIKLU I CHROMU	GALWANIZACJA	3
MIESZANINA CHEMICZNA O DZIAŁANIU RAKOTWÓRCZYM	OBSŁUGA AUTOKŁAWU W PROCESIE IMPREGNACJI DREWNA	2
Liczba osób ekspozowanych na czynnik rakotwórczy OGÓŁEM		177

V. 5. Nadzór nad substancjami/mieszaninami chemicznymi

W 2015 roku na terenie powiatu nowotomyskiego funkcjonowały:

- 3 zakłady będące formulatorami (przedsiębiorcy, którzy mieszają substancje i/lub ich mieszaniny celem wprowadzenia ich na rynek),
- 46 podmiotów zajmujących się dystrybucją substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 163 zakłady stosujące w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Przeprowadzono 73 kontrole w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.

W grupie skontrolowanych obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

V.6. Produkty biobójcze

Na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015r. funkcjonowało 21 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego, w tym 2 podmioty zobowiązane do uzyskania pozwolenia na obrót produktem biobójczym (1 producent, 1 importer). Przeprowadzono 2 kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych w podmiotach zobowiązanych do uzyskania pozwolenia na wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego oraz 8 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych.

W grupie skontrolowanych obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. 7. Czynniki biologiczne

Przeprowadzono 7 kontroli w zakresie oceny realizacji wymogów związanych z występowaniem szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy. W skontrolowanych obiektach występowały szkodliwe czynniki biologiczne zaliczane do 2 i 3 grupy zagrożenia.

W kontakcie z czynnikami biologicznymi w skontrolowanych zakładach pracowały 104 osoby narażone na czynniki 2 i 3 grupy zagrożenia.

W zakresie oceny realizacji wymogów związanych z występowaniem w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych nieprawidłowości nie stwierdzono.

V. 8. Choroby zawodowe

Wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej:

- alergiczne kontaktowe zapalenie skóry - wymienioną w poz. 18 pkt 1 wykazu chorób zawodowych określonych w rozporządzeniu w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. 2013r. poz. 1367) – dotyczy 2 osób,

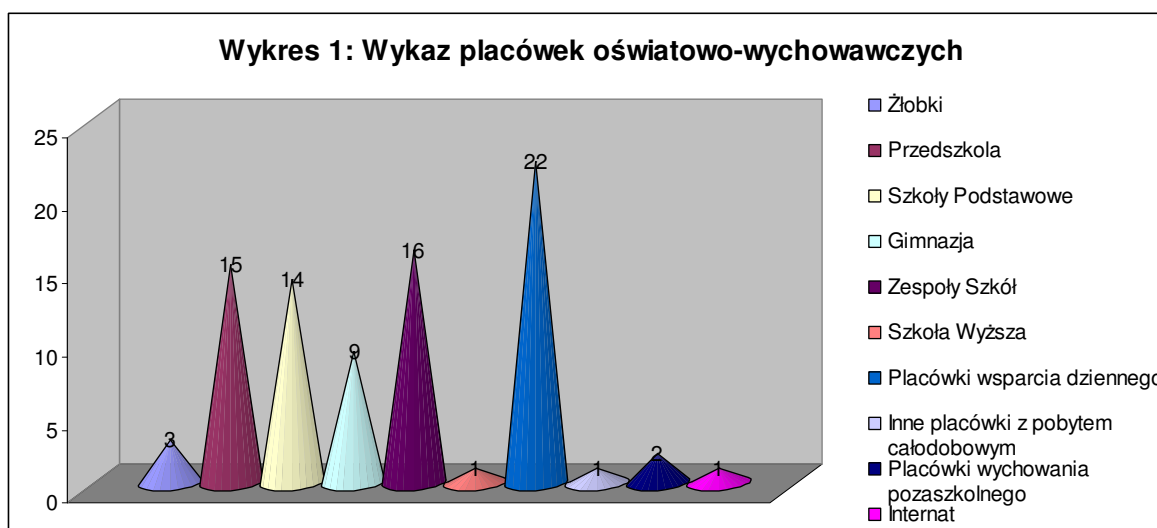
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat – niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głośni i trwałą dysfonią – poz. 15 pkt 3 wykazu chorób zawodowych określonych w rozporządzeniu w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. 2013r. poz. 1367).

Ponadto wystawiono 3 karty stwierdzenia choroby zawodowej.

VI. Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych

VI.1. Informacje wstępne

W ramach nadzoru nad warunkami nauczania i wychowania skontrolowano 84 placówki. Wykaz placówek objętych nadzorem przedstawia poniższy wykres.

W roku 2015 skontrolowano wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze znajdujące się w wykazie nadzorowanych jednostek tutejszego Organu (placówki stałe) oraz sezonowe zgłoszone w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej. Liczba przeprowadzonych kontroli w w/w placówkach

wyniosła 145. W roku sprawozdawczym w szkołach uczyło się 9872 dzieci i młodzieży, natomiast w przedszkolach przebywało 1502 dzieci oraz w żłobkach 112 dzieci. Łącznie w placówkach oświatowo – wychowawczych uczyło się i przebywało 11486 dzieci i młodzieży oraz 300 studentów zaocznych. Ponadto, w placówkach wsparcia dziennego, w placówce z pobytem całodobowym oraz w placówkach wychowania pozaszkolnego przebywało 745 dzieci i młodzieży.

W 2015 roku wykreślono z ewidencji 1 placówkę oświatowo – wychowawczą funkcjonującą samodzielnie (szkołę podstawową), którą włączono do istniejącego zespołu szkół. Ponadto w 2015r. zarejestrowano i objęto nadzorem 3 nowe placówki tj. przedszkole oraz 2 świetlice opiekuńczo-wychowawcze.

VI.2. Stan techniczny oraz sanitarny placówek

W 2015r. w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne, które dotyczyły złego stanu higienicznego:

- ścian i sufitów w salach lekcyjnych oraz pokoju nauczycielskim.

Wydano także 25 pism w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które dotyczyły:

- braku zabezpieczenia na grzejnikach centralnego ogrzewania w salach zajęć, salach lekcyjnych, w sanitariatach uczniowskich, świetlicy;
- brudnych, zakurzonych ścian i sufitów w sanitariatach uczniowskich, na korytarzach, w salach lekcyjnych, salach zajęć, bibliotece;
- braku szatni dla dzieci przedszkolnych i szkolnych (odzież wierzchnia przechowywana w salach zajęć/lekcyjnych);
- złego stanu higienicznego podłóg wykonanych z desek lub paneli na korytarzach, klatce schodowej oraz w pokojach internackich;
- brudnej zakurzonej, z plamami wykładziny dywanowej w szatni dla dzieci przebierających się na zajęcia z rytmiki oraz w pokoju internackim;
- braku jakiegokolwiek wentylacji w salce do zajęć korekcyjnych, magazynie sprzętu sportowego, w szatniach przy salce korekcyjnej, świetlicy, szatni uczniowskiej, sali komputerowej, w salach lekcyjnych;
- nieczynnej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach sanitarnych przy pokojach internackich;
- zniszczonych, wyszczerbionych, z ubytkami okleiny blatów stolików uczniowskich;
- braku protokołu z okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych;
- niewłaściwego oddalenia miejsca gromadzenia odpadów stałych od okien i drzwi;

- braku protokołu z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki;
- braku osłon na punktach świetlnych w świetlicy i na korytarzach;
- nie zachowanych standardów dostępności do urządzeń sanitarnych;
- braku dokumentacji dot. przeglądów placów zabaw;
- niekompletnego regulaminu placu zabaw;
- braku tabliczek znamionowych na urządzeniach i sprzęcie placu zabaw.

W placówkach oświatowo-wychowawczych, w których były wydane decyzje administracyjne zarządzające usunięciem stwierdzonych nieprawidłowości oraz do których skierowano pisma w trybie art. 30 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku ze stwierdzonymi uchybieniami poprawie uległ stan higieniczny w następującym zakresie:

- doprowadzono do właściwego stanu: ściany, sufity i podłogi w salach lekcyjnych, na korytarzach, w sanitariatach przedszkolnych; armaturę łazienkową w sanitariatach dla dzieci w przedszkolu; stolarkę drzwiową w sali lekcyjnej oraz w bibliotece; stopnie schodów przy wejściu głównym do szkoły oraz schodów zewnętrznych prowadzących na plac zabaw; blaty stolików uczniowskich;
- zamontowano na sprzęcie i urządzeniach placu zabaw tabliczki znamionowe oraz uzupełniono brakujące informacje w regulaminach placu zabaw;
- placówki uzupełniły dokumentację dotyczącą przeglądów placów zabaw, przeglądów bhp oraz z okresowej kontroli przewodów wentylacyjnych.

VI. 3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu nowotomyskiego każda z placówek oświatowo - wychowawczych jest zaopatrywana w wodę z wodociągu publicznego. Wśród 84 placówek 26 nie jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej centralnej (miejskiej/gminnej), w tym 18 placówek posiada zbiorniki bezodpływowe, a 8 własne oczyszczalnie ekologiczne.

Stwierdzono, że 1 obiekt (2 placówki) posiada sanitariaty zewnętrzne. Toalety dla uczniów zlokalizowane w budynku murowanym, ogrzewanym, podłączonym do centralnej sieci kanalizacyjnej. Sanitariaty zostały dobudowane do budynku głównego szkoły, do którego jedynym dojściem jest plac rekreacyjny. W sanitariatach znajdują się oddzielne kabiny ustępowe dla dziewcząt i chłopców wraz z umywalkami. Ściany i podłogi wyłożone glazurą i płytkami ceramicznymi, dostęp do bieżącej ciepłej wody zapewniony jest przez cały rok. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomysłu w roku sprawozdawczym ponownie skierował pismo do organu prowadzącego

placówki w celu podjęcia skutecznych działań zmierzających do poprawy stanu istniejącego, ponieważ jest to jedyny obiekt na nadzorowanym terenie z sanitariatami zewnętrznymi. W odpowiedzi Burmistrz Miasta i Gminy Lwówek poinformował tutejszy Organ, iż przebudowa pomieszczeń szkolnych wraz z sanitariatami nastąpi w 2016r.

Ponadto w 1 placówce nie są zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Stwierdzono bowiem ponadnormatywną liczbę dzieci przypadających na 1 urządzenie sanitarne – w najbliższym czasie nie planuje się rozbudowy ww. obiektu (ograniczenia lokalowe).

Zgodnie z obowiązującymi od dnia 01.09.2011r. przepisami prawnymi dotyczącymi zapewnienia uczniom możliwości korzystania z ciepłej bieżącej wody przy wszystkich umywalkach w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych, stwierdzono, iż na terenie powiatu nowotomyskiego wszystkie placówki oświatowo – wychowawcze spełniają w/w wymagania.

VI. 4. Infrastruktura do prowadzenia zajęć WF

W zakresie posiadania przez placówki własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego odnotowano niedostateczną liczbę sal gimnastycznych /zastępczych/ rekreacyjnych. Brak sal własnych odnotowano w 46,2% wszystkich szkół na terenie powiatu nowotomyskiego (dotyczy szkół podstawowych, gimnazjów oraz zespołów szkół). Placówki nie posiadające własnej infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego korzystają z infrastruktury poza placówką (boiska wiejskie, sale wiejskie, hale sportowe, ośrodki sportu i rekreacji) lub uczniowie w/w placówek ćwiczą na korytarzach bądź w salach lekcyjnych.

W ramach nadzoru bieżącego placówek szkolnych stwierdzono, iż na 32 placówki posiadające urządzenia i sprzęt sportowy, jedynie 4 posiadają urządzenia i sprzęt sportowy zaopatrzone w certyfikaty bezpieczeństwa w 100%. Większość placówek posiada sprzęt sportowy bez certyfikatów, którego zakup miał miejsce przed 1997r.

VI.5. Dożywianie dzieci i młodzieży

Oceniając placówki pod kątem prowadzonego dożywiania stwierdzono, iż 37 placówek wydaje ciepłe posiłki, w tym 21 placówek wyłącznie posiłki jednodaniowe. Łącznie z obiadów jednodaniowych i pełnych korzystało 2660 dzieci i młodzieży.

Tabela 1. Dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015r.

Rodzaj placówek	Liczba placówek wydających ciepłe posiłki		Liczba dzieci i młodzieży korzystających		Podawanie napoju		Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłków dofinansowanych
	Ogółem	Wyłącznie posiłki jedno-daniowe	z pełnych obiadów	z posiłków jedno-daniowych	liczba placówek	liczba korzystających	
Szkoły podstawowe	14	6	813	245	14	3108	259
Gimnazja	8	5	393	76	3	163	206
Zespoły szkół	15	10	590	543	15	3089	430
Razem	37	21	1796	864	32	6360	895

Stwierdzono także, iż z dofinansowywanych posiłków korzystało 895 dzieci i młodzieży, co stanowi 33,7% ogólnej liczby dzieci i młodzieży korzystających z posiłków. 1 placówka gimnazjalna organizowała śniadania dla uczniów. Ponadto napój (herbata, sok, mleko) wydawany był w 32 placówkach, z którego korzystało 6360 uczniów. Oceniając prowadzone dożywianie w szkołach należy stwierdzić, iż na 37 placówek wydających ciepłe posiłki, 22 placówki korzystały z posiłków dowożonych spoza placówki oraz 2 placówki (gimnazja) korzystały z posiłków poza własną placówką. W porównaniu z rokiem 2014 z ciepłych posiłków skorzystało o 2,75% więcej uczniów, natomiast z posiłków dofinansowanych skorzystało o 1,9% więcej dzieci i młodzieży.

VI.6. Opieka medyczna

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż opiekę medyczną sprawowaną przez pielęgniarkę/higienistkę posiadają wszystkie placówki oświatowe. Szkoły/przedszkola nie posiadają opieki lekarskiej czy stomatologicznej. Natomiast gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiada 15 placówek oświatowych, w tym 12 do dyspozycji jednej szkoły oraz 3 wspólnie z inną placówką w tym samym obiekcie. Stan higieniczno – sanitarny w/w gabinetów nie budził zastrzeżeń. W placówkach, które nie posiadają gabinetów opieka medyczna sprawowana jest w innych pomieszczeniach.

VI.7. Nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi

Niebezpieczne preparaty i substancje chemiczne posiadało 7 gimnazjów i 2 zespoły szkół. W wyniku kontroli stwierdzono, iż w/w placówki nie posiadały substancji i preparatów chemicznych po upływie daty ważności. Substancje i preparaty przechowywane były w pomieszczeniach zamykanych, odpowiednio oznakowanych, z dostępem do wody bieżącej. Każdy preparat posiadał

kartę charakterystyki, która określa między innymi: udzielanie I pomocy, postępowanie w przypadku pożaru, postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska, postępowanie z substancją/preparatem i jej/jego magazynowanie.

VI.8. Rozkład zajęć lekcyjnych

Prawidłowy rozkład zajęć lekcyjnych jest jednym z istotnych elementów w systemie opieki nad dziećmi i młodzieżą. Przy ocenie higienicznej rozkładu zajęć brano pod uwagę potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia czyli rozpoczynanie zajęć o stałej porze z dopuszczalną różnicą 1 godziny oraz dopuszczalną różnicą liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie większą od 1 godziny.

W 2015 roku oceniono 39 placówek pod kątem prawidłowego rozkładu zajęć lekcyjnych – nie stwierdzono nieprawidłowości. Sytuacja w w/w zakresie w porównaniu z rokiem 2014 uległa poprawie. W roku 2014 niewłaściwy rozkład zajęć lekcyjnych wystąpił u 7,5 % skontrolowanych placówek, gdzie nieprawidłowości dotyczyły różnicy godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia wynoszącej 2 godziny i więcej oraz nie rozpoczynania zajęć lekcyjnych o stałej porze.

VI.9. Ergonomia

W celu eliminacji czynników szkodliwych w środowisku dzieci i młodzieży prowadzone są prace zapobiegawcze w zakresie wyposażenia obiektów szkolnych/przedszkolnych w meble edukacyjne dostosowane do wzrostu uczniów/dzieci.

Przeprowadzono ocenę dostosowania stolików i krzeseł do wzrostu dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Skontrolowano pod tym względem 8 placówek przedszkolnych, 4 placówki szkół podstawowych, 1 placówkę gimnazjalną oraz 5 placówek funkcjonujących w zespołach w tym: 1 przedszkole, 3 szkoły podstawowe, 3 gimnazja. Ogółem badaniem objęto 478 stanowisk pracy ucznia/przedszkolaka.

W roku sprawozdawczym nie odnotowano nieprawidłowości w wymienionym zakresie. Stan taki utrzymuje się od 2012r. Ponadto stwierdzono, iż 24 placówki na 54 (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, zespoły szkół) posiada w 100% meble zaopatrzone w certyfikaty bezpieczeństwa.

VI.10. Oddziały „zerowe” w placówkach oświatowych

Mając na uwadze zarówno rozwój dzieci 5-6 letnich jak i bezpieczeństwo dzieci przebywających w oddziałach „0” zlokalizowanych w szkołach podstawowych zwrócono szczególną uwagę na właściwą infrastrukturę. Kontrole wykazały iż ok. 24% placówek nie zapewnia właściwej

powierzchni sal (min 2,5m² na dziecko) oraz możliwości wydzielenia ciągów komunikacyjnych nie krzyżujących się z drogami komunikacyjnymi starszych uczniów.

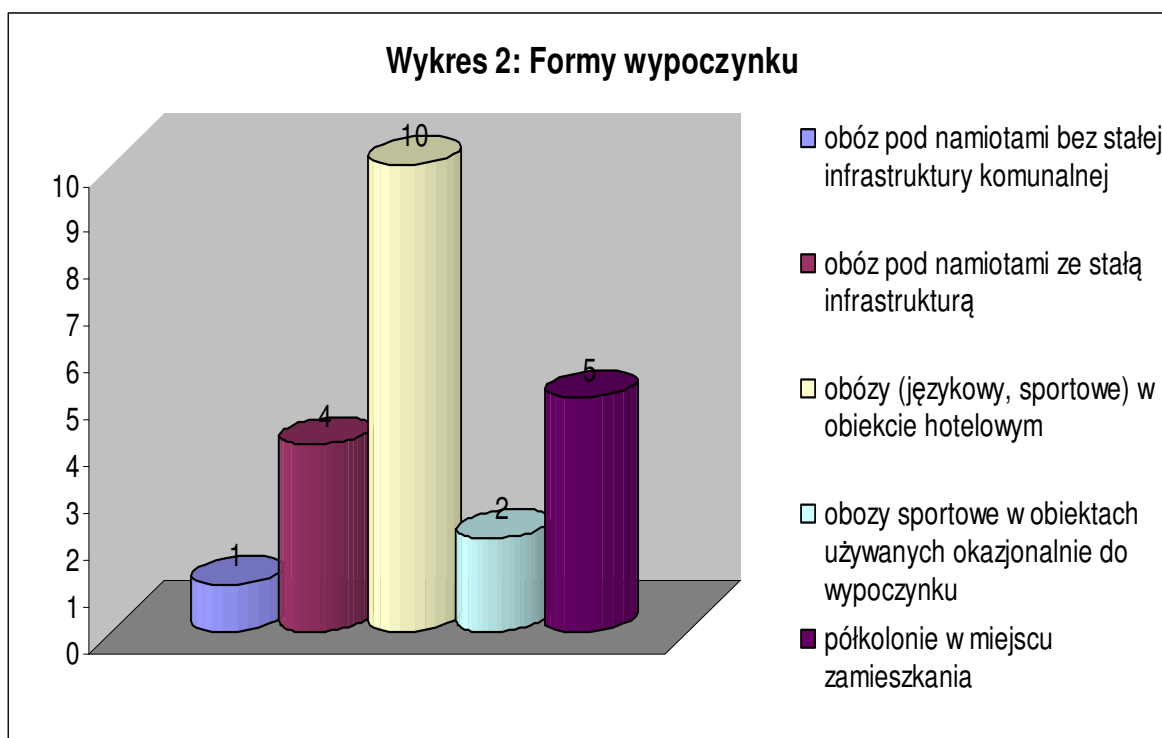
VI. 11. Inne placówki oświatowo – wychowawcze

Skontrolowano łącznie 24 placówki oświatowo – wychowawcze (świetlice opiekuńczo - wychowawcze, szkoły muzyczne realizujące tylko program nauki gry na instrumentach muzycznych, ochotniczy hufiec pracy, internat). W wyniku kontroli stwierdzono zły stan higieniczno-sanitarny internatu i OHP, w związku z powyższym prowadzono postępowanie administracyjne.

VI. 12. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W okresie zimowej i letniej przerwy wakacyjnej na terenie powiatu nowotomyskiego zorganizowano 22 placówki wypoczynku, w tym:

- 5 obozów pod namiotami (1 bez stałej infrastruktury komunalnej oraz 4 ze stałą infrastrukturą komunalną);
- 10 obozów (1 językowy i 9 sportowych) w obiekcie hotelowym;
- 2 obozy sportowe w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku;
- 5 półkolonii dla dzieci w miejscu zamieszkania.

Ogółem z wypoczynku letniego/zimowego skorzystało **1131** dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2014 liczba placówek wypoczynku spadła o ok. 24%.

W wyniku przeprowadzonych kontroli higieniczno – zdrowotnych nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. Organizatorzy zapewнили uczestnikom wypoczynku właściwe warunki sanitarno-higieniczne. Wszystkie pomieszczenia oraz otoczenie utrzymane były w czystości i porządku. Nie odnotowano wypadków i hospitalizacji wśród uczestników wypoczynku. Odnotowano natomiast 1 przypadek bólu gardła i 2 przypadki ukąszenia przez kleszcza oraz 1 uraz (skręcenie stawu kolanowego podczas treningu). Kontrole wypoczynku przeprowadzono wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomysłu (9 wspólnych kontroli) oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Tomysłu (5 wspólnych kontroli).

VI. 13. Badania problemowe

W roku 2015 przeprowadzono następujące badania problemowe:

- ocena przestrzegania przepisów ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W trakcie kontroli nie stwierdzono łamania zakazu palenia tytoniu;
- przygotowanie informacji dotyczącej braku ciepłej bieżącej wody w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym zakresie;
- ocena posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na sprzęt sportowy i meble edukacyjne. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono posiadania przez placówki oświatowo-wychowawcze mebli i sprzętu sportowego zakupionych po 1997r. bez certyfikatów bezpieczeństwa;
- przygotowanie informacji dotyczącej przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2015/2016. W wyniku kontroli oraz uzyskanych informacji od dyrektorów szkół stwierdzono, iż placówki szkolne zostały przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2015/2016;
- szczegółowa ocena warunków sanitarno – higienicznych świetlic i innych miejsc pobytu dzieci funkcjonujących w szkołach podstawowych. Ocena w/w pomieszczeń dotyczyła: liczby świetlic oraz innych miejsc pobytu dzieci zapewniających opiekę nad uczniami poza godzinami lekcyjnymi; czasu funkcjonowania; zapewnienia wody pitnej; możliwości korzystania z placu zabaw, sali gimnastycznej lub innego miejsca do ćwiczeń fizycznych; warunków lokalowych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt uczniów w tym: powierzchni pomieszczenia przypadającej na 1 dziecko (przy max. liczbie uczniów); podziału na strefy zabawy, odrabiania lekcji i/lub spożywania posiłku; warunków technicznych budynków; mikroklimatu, pomieszczeń sanitarnych, z których korzystają dzieci przebywające w świetlicach/ innych miejscach pobytu dzieci oraz wyposażenia. Oceny dokonano w 16 szkołach podstawowych, gdzie skontrolowano 9 świetlic oraz 22 inne miejsca pobytu dzieci;

- prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej (instruktaż) w szkołach na temat wszawicy, a w placówkach wypoczynku na temat niebezpiecznych środków zastępczych tzw. dopalaczy.

VII. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

W roku 2015 tutejszy organ obejmował nadzorem 975 obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku. W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 419 kontroli i rekontroli, w tym 10 kontroli stanowiły graniczne kontrole sanitarne, w trakcie których wydano ogółem 10 świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych.

Wydano 9 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, a winnych zaniedbań ukarano 7 mandatami karnymi kredytowanymi, na łączną kwotę 1.400,00 zł.

Do badań pobrano ogółem – 121 próbek, w tym 114 próbek żywności, 4 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 3 próbki kosmetyków.

W wielu zakładach stan sanitarny ulega systematycznej poprawie, dzięki coraz większej świadomości przedsiębiorców w zakresie obowiązujących wymagań oraz wdrażaniu i stosowaniu zasad dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także wprowadzaniu systemu HACCP. System HACCP wprowadziło 6 nadzorowanych zakładów, co stanowi 0,89% objętych nadzorem obiektów żywności i żywienia. Na 798 nadzorowanych zakładów 63,78% zakładów posiada wdrożone zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP) oraz dobrej praktyki produkcyjnej (GMP).

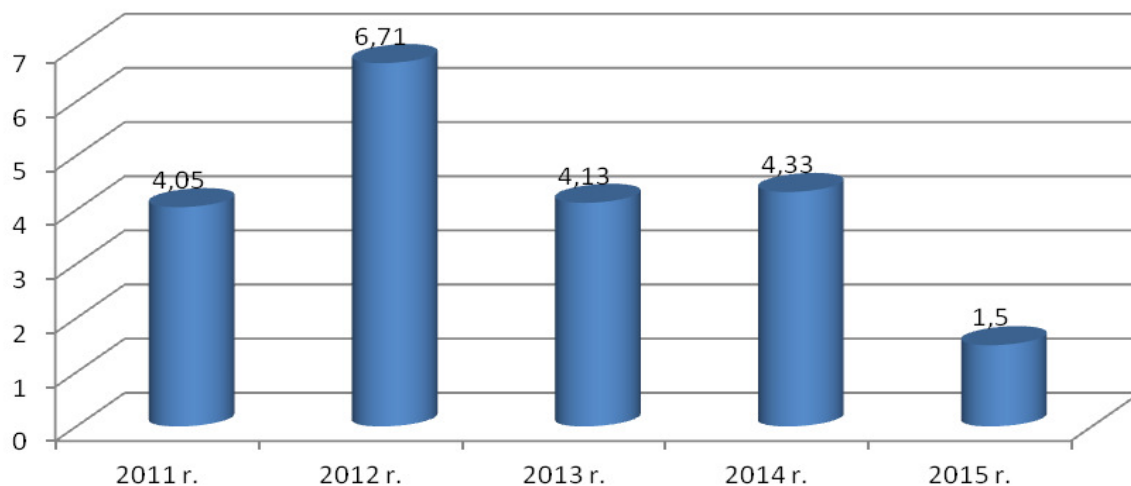
Wszystkie oceniane w 2015 roku obiekty posiadały wdrożoną i stosowały zasady dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), a także zasady systemu HACCP, poza nielicznymi przypadkami, gdzie stwierdzono brak prowadzonej dokumentacji dotyczącej identyfikacji dostawców żywności – dotyczy sklepów spożywczych, zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w tym zakładów małej gastronomii.

Przedstawienie stanu sanitarnego grup obiektów (wyrażonego w % obiektów „niezgodnych”)

Odsetek obiektów żywności i żywienia o złym stanie sanitarnym w latach 2011-2015

Lata	Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym
2011	4,05%
2012	6,71%
2013	4,13%
2014	4,33%
2015	1,50%

Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym w latach 2011 - 2015

Na podstawie przedstawionych danych liczbowych można stwierdzić, że na terenie objętym nadzorem przez tutejszy Organ w roku 2011 odsetek zakładów o złym stanie sanitarnym wyniósł 4,05%. W 2012 roku odnotowano wzrost odsetka obiektów o złym stanie sanitarnym do 6,71%. W roku 2013 odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym zmniejszył się o 2,58%, a w roku 2014 odnotowano nieznaczne zwiększenie odsetka (o 0,20%) obiektów o złym stanie sanitarnym z 4,13% do 4,33% w porównaniu do roku 2013. W 2014 roku odnotowano nieznaczne zwiększenie odsetka obiektów o złym stanie sanitarnym z 4,13% do 4,33% w porównaniu do roku 2013. W 2015 roku odnotowano zmniejszenie odsetka obiektów o złym stanie sanitarnym z 4,33% do 1,50% w porównaniu do roku 2014.

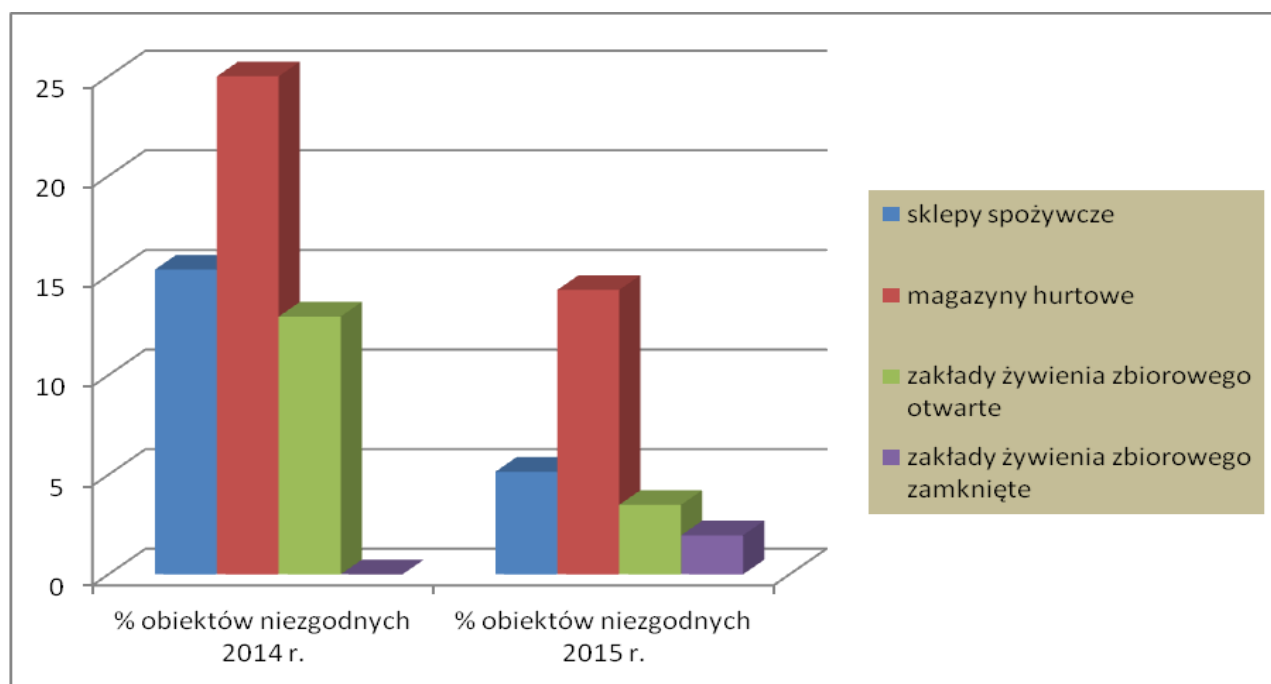
Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno - sanitarnych. Zgodnie z obowiązującym prawem żywnościowym obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności spoczywa na przedsiębiorcach branży spożywczej.

Na podstawie dokonanej oceny skontrolowanych zakładów żywności, żywienia i przedmiotów użytku oraz środków transportu żywności w 2015 roku, należy stwierdzić, iż nie budzi zastrzeżeń stan higieniczny w zakładach takich jak: automatów do lodów, piekarniach, ciastkarniach, przetwórnicy owocowo-warzywnych i grzybowych, zakładzie przemysłu zbożowo-młynarskiego, wytwórni wyrobów cukierniczych.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego skontrolowano 47 obiektów. W tej grupie w 2015 roku 1 zakład został oceniony jako niezgodny. W 2014 roku żaden z zakładów nie został oceniony jako niezgodny.

Opis grup obiektów w kolejności od tych o najgorszym stanie sanitarnym (najwyższy % obiektów niezgodnych)

Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym w wybranych grupach obiektów w latach 2014-2015

Rodzaj obiektu	2014 rok		2015 rok	
	Liczba obiektów skontrolowanych	% niezgodnych	Liczba obiektów skontrolowanych	% niezgodnych
Sklepy spożywcze	98	15,30%	136	5,15%
Magazyny hurtowe	8	25,00%	7	14,28%
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	78	12,94%	86	3,49%
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	40	0,0%	51	1,96%

Najwyższy % obiektów niezgodnych stanowiły następujące obiekty:

1. Magazyny hurtowe – 14,28%.
2. Sklepy spożywcze – 5,15%.
3. Zakłady żywienia zbiorowego otwarte – 3,49%.
4. Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte – 1,96%.

1. Magazyny hurtowe - na 7 skontrolowanych, jako niezgodny z wymaganiami oceniono 1 zakład, co stanowi 14,28% ocenionych - przyczyna niezgodności:

- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń i urządzeń.

W tej grupie obiektów nałożono 1 mandat karny na sumę 300,00 zł oraz wydano decyzję administracyjną celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładu.

Odnotowano w 2015 r. spadek odsetka obiektów ocenianych jako niezgodne z 25% w 2014 roku do 14,28 % obiektów niezgodnych w roku 2015.

Stwierdzone uchybienia stanowiące podstawę do nałożenia mandatu karnego:

- Brudne, niedomyte podłogi w pomieszczeniu chłodni oraz w sali sprzedaży hurtowni.
Dodatkowo stwierdzono pod paletami i regałami liczne pozostałości resztek z opakowań tekturowych, zaschnięte elementy warzyw, śmieci.
- Brudne, niedomyte podłogi w pomieszczeniu szatni dla pracowników oraz w pomieszczeniu przedsiionka do WC i w kabinie WC dla pracowników.
- Brudne, niedomyte, zakurzone półki regałów, na których przechowuje się opakowane środki spożywcze w sali sprzedaży hurtowni.

Nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego dotyczyły:

- Częściowo zniszczone, skorodowane półki regałów w pomieszczeniu chłodni, na których przechowywane są świeże warzywa w opakowaniach jednostkowych.
- Brudne, ze złuszczącą się farbą powierzchnie ścian i sufitów w pomieszczeniach: sali sprzedaży hurtowni, szatni dla pracowników, przedsiionka do WC i w kabinie WC dla pracowników.

2. Sklepy spożywcze - na 136 skontrolowanych, jako niezgodne z wymaganiami oceniono 7 obiektów, co stanowi **5,15%** ocenianych.

W tej grupie zakładów w 2014 r. odsetek obiektów ocenionych negatywnie zmniejszył się (z **15,30 % w roku 2014 do 5,15 % w roku 2015**).

Sklepy spożywcze są najliczniejszą grupą zewidencjonowanych obiektów żywności i żywienia i stanowią **35,38 %** nadzorowanych obiektów. Liczba nadzorowanych sklepów w 2015 r. zwiększyła się o 19 obiektów z 326 obiektów w roku 2014 do 345 obiektów w 2015 roku.

Stan sanitarny sklepów spożywczych jest zróżnicowany. Nadzorowane większe obiekty stanowiące tylko ok. 4,80 % sklepów spożywczych, wyposażone są w odpowiednie urządzenia i sprzęt, zapewniające prawidłowe warunki do przechowywania i sprzedaży żywności. Zdecydowaną większość nadzorowanych obiektów tego typu stanowią jednak sklepy małe zlokalizowane głównie na terenach wiejskich.

Nadal najwięcej uchybień stwierdzano w małych sklepach. Do najczęściej stwierdzanych należały:

- nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny, zwłaszcza na zapleczu sklepów,
- oferowanie do sprzedaży przeterminowanych środków spożywczych,
- nieprawidłowy stan sanitarny sprzętu i urządzeń znajdujących się na wyposażeniu sklepów,
- nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń socjalnych,
- nieprawidłowy stan sanitarny podłóg, ścian oraz sufitów.

W tej grupie obiektów nałożono 3 mandaty karne na sumę 600,00 zł oraz wydano 4 decyzje administracyjne celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładu.

Odnotowano zmniejszenie wydanych decyzji na poprawę stanu sanitarno-higienicznego w porównaniu z rokiem 2014.

3. Zakłady żywienia zbiorowego otwarte - na 86 skontrolowanych obiektów, jako niezgodne z wymaganiami oceniono 3 obiekty, co stanowi 3,49 %. Odnotowano w tej grupie zmniejszenie odsetka z 12,94 % w roku 2014 do 3,49 % w roku 2015. Stwierdzone nieprawidłowości:

- nieprawidłowy stan higieniczny,
- używanie do produkcji zniszczonego sprzętu i urządzeń,
- używanie do produkcji przeterminowanych środków spożywczych,
- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych.

W tej grupie obiektów nałożono 1 mandat karny na kwotę 300,00 zł oraz wydano 3 decyzje administracyjne celem poprawy stanu sanitarno - technicznego zakładu; (wydane decyzje dotyczyły restauracji).

4. Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte - na 51 skontrolowanych obiektów, jako niezgodny z wymaganiami oceniono 1 obiekt, co stanowi 1,96 %. Odnotowano w tej grupie zwiększenie odsetka z 0,0 % w roku 2014 do 1,96 % w roku 2015.

Stwierdzone nieprawidłowości:

- brak prowadzonej dokumentacji dotyczącej identyfikacji dostawców żywności,
- brak prowadzonej dokumentacji dotyczącej monitorowania i zapisywania temperatury w urządzeniu chłodniczym,
- brak wdrożonej i prowadzonej dokumentacji dotyczącej kontroli obecności szkodników.

W tej grupie obiektów nałożono 1 mandat karny na kwotę 100,00 zł oraz wydano 1 decyzję administracyjną celem opracowania, wdrożenia i prowadzenia dokumentacji.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF

Informacje o produktach, które nie spełniały wymagań przepisów prawnych i stanowiły równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów były przesyłane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF.

Do najczęściej występujących rodzajów zagrożeń otrzymywanych w ramach systemu RASFF w 2015 roku należą głównie zanieczyszczenia chemiczne żywności. Stwierdzono m. in. przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w oliwie z wytlóków z oliwek, wysoką migrację ołowiu i kadmu z obszaru obrzeża wyrobu (kubki szklane i kieliszki do szampana).

Kolejne przychodzące powiadomienia dotyczyły przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu barwników (środek spożywczy specjalnego przeznaczenia żywieniowego), stwierdzenia zbyt wysokiej ilości substancji konserwujących (owoce suszone) oraz stwierdzenia przekroczeń zawartości mikotoksyn - ochratoksyna A (rodzynki).

Następna grupa zgłoszeń dotyczyła zanieczyszczeń mikrobiologicznych, m. in. wykrycia bakterii Salmonella (Pasta Tahini, wafle w czekoladzie) i Listeria Monocytogenes (szynka ze wsi).

Łącznie w ramach systemu RASFF przeprowadzono 9 kontroli.

Nie stwierdzono w obrocie przedmiotowych produktów będących przedmiotem powyższych powiadomień.

W 2015 roku **oceniono sposób żywienia w 34 zakładach** żywienia zbiorowego.

Ocenę sposobu żywienia przeprowadzono w następujących zakładach:

Rodzaj obiektów	Liczba ocenionych teoretycznie jadłospisów
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	2
Stołówki szkolne	10
w tym: żywienie w systemie cateringowym	1
Stołówki w bursach i internatach	1
Stołówki w przedszkolach	20
w tym: żywienie w systemie cateringowym	6
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	1
O G Ó Ł E M	34

Tutejszy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorował warunki higieniczne w obiektach produkcji i obrotu żywnością, w tym m.in. w zakładach żywienia zbiorowego.

Oceniano **teoretycznie** jadłospisy dekadowe, uwzględniając zgodność z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach oraz:

- obecność produktów będących źródłem białka zwierzęcego w podstawowych trzech posiłkach (mięsa, wędlin, ryb, sera, jaj, mleka i napojów mlecznych),
- urozmaicenia w doborze produktów i sposobu przyrządzania potraw,
- właściwe zestawienie barwne i smakowe posiłków,
- odpowiedni asortyment warzyw i owoców sezonowych podawanych do posiłków,
- dostateczny udział w żywieniu warzyw i owoców w postaci surówek.

Przy planowaniu i realizacji żywienia zbiorowego przedsiębiorcy posługiwali się modelowymi racjami pokarmowymi, dla różnych grup ludności opracowanymi – zgodnie z kompetencjami i aktualnym stanem wiedzy oraz opublikowanymi przez jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia.

Nie zakwestionowano żadnego z ocenianych jadłospisów. Sposób planowania jadłospisów był zgodny z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

VIII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

1. Wprowadzenie

Działalność z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2015 roku podejmowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Tomyszu ukierunkowana była na kształtowanie właściwych postaw i zachowań prozdrowotnych w celu umocnienia zdrowia jednostki i społeczeństwa na terenie powiatu nowotomyskiego.

Realizując zapisy art. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyszu inicjował, organizował, koordynował i prowadził działania dotyczące następujących zagadnień:

- profilaktyka tytoniowa,

- prawidłowe żywienie,
- aktywność fizyczna,
- profilaktyka nowotworowa,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- promowanie zdrowego stylu życia.

Powyższe działania skierowane były do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, rodziców, grona pedagogicznego.

2. Realizacja zagadnień problemowych

W ramach działalności oświatowo-zdrowotnej w 2015 roku na terenie powiatu nowotomyskiego realizowane były następujące programy i akcje zdrowotne:

2.1 Program edukacyjny „Trzymaj formę!”

Program współorganizowany był przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności Związek Pracodawców w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. Adresatami programu byli uczniowie klas V-VI szkół podstawowych oraz klas I-III szkół gimnazjalnych.

Program realizowany był w 25 szkołach podstawowych (83,3%) oraz 13 szkołach gimnazjalnych (92,85%). Edukacją objęto 4745 osób.

W ramach programu:

- zorganizowano powiatowy turniej „Zdrowie na wesoło” w Szkole Podstawowej w Urbanowie. W turnieju udział wzięło 14 dwuosobowych drużyn (28 osób) z 14 szkół podstawowych powiatu nowotomyskiego (56%). Uczestnicy turnieju zmagali się z konkurencjami teoretycznymi oraz praktycznymi. Ponadto dla zawodników oraz publiczności przygotowano występy artystyczne. Ogółem w imprezie uczestniczyło: **90 osób**,

Powiatowy Turniej „Zdrowie na wesoło” w Urbanowie

- współorganizowano turniej sportowy „Trzymaj formę” (Szkoła Podstawowa Urbanowo). W turnieju udział wzięło **21** osób,

Turniej sportowy „Trzymaj formę!” w Urbanowie

W opinii koordynatorów program przyczynił się do zwiększenia wiedzy na temat zasad prawidłowego odżywiania, kształtowania właściwych nawyków żywieniowych oraz aktywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Celem programu było podniesienie wiedzy na temat negatywnych skutków czynnego i biernego palenia oraz kształtowanie postaw odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych. Program adresowany był do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W ramach Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce realizowane były następujące programy edukacyjne oraz kampanie społeczne:

- Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”. Program skierowany był do dzieci 5-6 letnich, ich rodziców i opiekunów. W powiecie nowotomyskim program realizowany był w 6 przedszkolach (75%) oraz 24 szkołach podstawowych (88,9%). Liczba osób objętych edukacją: **1686**,
- Program Edukacji Antytytoniowej „Nie pal przy mnie, proszę”. Adresatami programu byli uczniowie klas I-III. Program realizowany był w 28 szkołach podstawowych (93,3%). Liczba osób objętych edukacją: **1576**,
- Program Profilaktyki Palenia Tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Program był adresowany do uczniów starszych klas szkół podstawowych oraz uczniów szkół gimnazjalnych. Do realizacji programu przystąpiło: 12 szkół gimnazjalnych (85,7%) oraz 22 szkoły podstawowe (73,3%). Liczba osób objętych edukacją: **2755**,

- obchody Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maja) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu (trzeci czwartek listopada), w których udział wzięło **734** osoby.

W ramach programu podjęto następujące działania:

- konkursy dla uczniów szkół podstawowych (m.in. „Palić, nie palić – oto jest pytanie” na projekt graficzny, „Nie pal przy mnie, proszę”). Liczba konkursów: 3, liczba uczestników: **303** osoby,
- szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń”. Adresatami szkolenia byli uczniowie szkół gimnazjalnych. Liczba uczestników: **22** osoby,

Uczestnicy szkolenia

- turniej powiatowy „Żyję zdrowo, bo nie palę!” w Gimnazjum w Opalenicy. W turnieju udział wzięło dziewięć dwuosobowych drużyn (18 osób) z 9 szkół gimnazjalnych powiatu nowotomyskiego (64,3%). Uczestnicy turnieju zmagali się z konkurencjami teoretycznymi oraz praktycznymi. Ponadto dla zawodników oraz publiczności przygotowano występy artystyczne. Liczba uczestników turnieju: **110 osób**,

Turniej „Żyję zdrowo, bo nie palę” w Opalenicy

- imprezy zdrowotne dla uczniów: szkół podstawowych i gimnazjalnych Gminy Nowy Tomyśl pod hasłem Gminny Dzień Profilaktyki, klas I Zespołu Szkół w Bolewicach „Mamo, tato nie

pal przy mnie” oraz uczniów klas I Zespołu Szkół RCKU w Trzciance. Uczestnicy w/w imprez wzięli udział w przemarszach ulicami miasta, przygotowali występy artystyczne, wysłuchali pogadanek oraz wzięli udział w konkursach. Liczba imprez: 3, liczba uczestników: **520 osób**,

Zespół Szkół w Bolewicach

Gminny Dzień Profilaktyki w Nowym Tomysłu

- spotkania informacyjno-edukacyjne dla uczestników wypoczynku letniego (obóz harcerski, obozy sportowe) oraz przedszkolaków Szkoły Podstawowej w Porążynie. Liczba spotkań: 5, liczba uczestników: **138 osób**,

Obóz żeglarski w Zbąszyniu

Szkoła Podstawowa w Porążynie

- punkty informacyjno-edukacyjne dla ogółu społeczeństwa przygotowane w Urzędzie Miasta i Gminy w Lwówku, w ramach festynu rodzinnego w Szkole Podstawowej nr 1 w Nowym Tomysłu oraz akcji Ogólnopolski Głos Profilaktyki. Liczba punktów: 3, liczba odbiorców: **648 osób**.

Ogólnopolski Głos Profilaktyki w Nowym Tomyszu

*Festyn rodzinny
w Szkole Podstawowej nr 1 w Nowym Tomyszu*

W ramach spotkań oraz punktów informacyjno-edukacyjnych osoby zainteresowane mogły uzyskać informacje na temat szkodliwości palenia tytoniu, zmierzyć poziom tlenu węgla za pomocą smokerlyzera, wziąć udział w konkursach oraz otrzymać materiały edukacyjne.

2.3 Profilaktyczny program przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Celem programu było ograniczenie używania alkoholu, tytoniu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym, tj. między 15 a 49 rokiem życia.

W ramach realizacji programu podejmowano następujące działania:

- spotkania informacyjno-edukacyjne dla młodzieży w Zespole Szkół nr 2 w Zbąszyniu oraz uczestników wypoczynku letniego (obóz harcerski, obozy sportowe). Liczba spotkań 6, liczba uczestników: **154** osoby,

Obóz pod namiotami Nowa Wieś Zbąska

- działania kampanijne, w ramach których przygotowano punkty informacyjno-edukacyjne dla ogółu społeczeństwa w Urzędzie Miasta i Gminy w Lwówku, podczas festynu w Szkole

Podstawowej nr 1 w Nowym Tomyślu, Jarmarku Chmielo-Wikliniarskim w Nowym Tomyślu przy Klubie Nowotomyskich Dawców Krwi oraz akcji Ogólnopolski Głos Profilaktyki w Nowym Tomyślu. Osoby zainteresowane mogły uzyskać informacje na temat wpływu używek na zdrowie, zmierzyć poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu za pomocą smokerlyzera, wziąć udział w konkursach oraz otrzymać materiały edukacyjne. Liczba w/w działań: 4, liczba uczestników: **608** osób,

Urząd Miasta i Gminy w Lwówku

Jarmark Chmielo-Wikliniarski w Nowym Tomyślu

- impreza zdrowotna dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych Gminy Nowy Tomyśl oraz uczniów klas I Zespołu Szkół RCKU w Trzciance. Liczba imprez: 2, liczba uczestników: **470** osób.

Jednym z komponentów projektu była realizacja programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość?” adresowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Celem programu była edukacja w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych używania alkoholu, tytoniu i substancji psychoaktywnych. II edycja programu realizowana był w 12 typach szkół ponadgimnazjalnych obejmując edukacją **1235** osób.

2.4 Profilaktyka HIV/AIDS

Państwowa Inspekcja Sanitarna włączyła się w realizację Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS. W ramach w/w programu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- projekt edukacji rówieśniczej „Młodzieżowych Liderów Zdrowia – Kontra HIV”. W ramach projektu zorganizowano 1 szkolenie, w którym udział wzięło **20** uczniów z 7 szkół ponadgimnazjalnych (100%). W opinii uczestników szkolenia zdobyta wiedza jest bardzo przydatna w zrozumieniu problematyki HIV/AIDS,

Uczestnicy szkolenia Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra HIV

- akcja „Bezpieczne Walentynki”. W ramach akcji odbyło się 1 spotkanie informacyjno-edukacyjne dla uczniów klasy I Zespołu Szkół w Opalenicy, w którym uczestniczyło **15** osób,

Akcja „Bezpieczne Walentynki” w Opalenicy

- konkurs fotograficzny „Uzależnienia sprzyjają HIV”. Konkurs skierowany został do uczniów szkół gimnazjalnych. W etapie szkolnym udział wzięło **18** uczniów z 6 szkół gimnazjalnych (42,85%),
- Między powiatowa Olimpiada Wiedzy o Zakażeniach Wirusem HIV i Chorobie AIDS „Czy wiesz wszystko o HIV/AIDS?”. Olimpiada została skierowana do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych powiatu grodziskiego, nowotomyskiego oraz wolsztyńskiego. Do udziału w konkursie zgłosiło się 13 szkół ponadgimnazjalnych z w/w powiatów (powiat nowotomyski reprezentowało 7 szkół, co stanowi 100% tego typu szkół). Liczba uczestników olimpiady: 30 osób. W etapie szkolnym w powiecie nowotomyskim udział wzięło **348** uczniów,
- udział w obchodach Światowego Dnia AIDS w Wolsztyńskim Centrum Kultury w Wolszynie,
- spotkanie informacyjno-edukacyjne dla uczestników wypoczynku letniego. W spotkaniu uczestniczyło **17** osób,
- rozpowszechnienie informacji na temat kampanii „HIVokryzja. Wyleczmy się” oraz „Coś Was łączy? Zrób test na HIV”.

Młodzież była zainteresowana tematyką związaną z zapobieganiem zakażeniom wirusem HIV i chorobie AIDS. Bardzo chętnie brała udział w proponowanych przedsięwzięciach w w/w zakresie.

2.5 Moje dziecko idzie do szkoły

Celem głównym programu było ukształtowanie prawidłowych nawyków i umiejętności prozdrowotnych. Program skierowany był do dzieci wczesnoszkolnych, ich rodziców i opiekunów.

Program realizowany był w 27 szkołach podstawowych (100%) oraz 7 przedszkolach (100%). Edukacją objęto **3920** osób.

Zasadnicze działania:

- konkurs plastyczny „Szlachetne zdrowie”. Konkurs adresowany był do dzieci 5-6 letnich oddziałów przedszkolnych znajdujących się w przedszkolach i szkołach podstawowych powiatu nowotomyskiego. Na etap powiatowy konkursu wpłynęły prace z 12 placówek (co stanowi 35,3% ogółu). W etapie przedszkolnym/szkolnym udział wzięło **165** dzieci,
- akcje zdrowotne pod hasłem „Żyję zdrowo” oraz „Szlachetne zdrowie...” w Przedszkolu nr 5 Słoneczko w Nowym Tomyślu oraz Przedszkolu w Lwówku. Podczas w/w akcji przedstawiono zagadnienia dotyczące zachowań wzmacniających zdrowie tj. prawidłowe odżywianie, higiena osobista, aktywny wypoczynek. W spotkaniach udział wzięły dzieci 3-6 letnie wraz z wychowawcami. Liczba spotkań: 3, liczba uczestników: **113** osób,

Akcja w Przedszkolu w Lwówku

Spotkanie w Przedszkolu nr 5 Słoneczko w Nowym Tomyślu

Program cieszył się dużym zainteresowaniem dzieci, rodziców oraz nauczycieli. Realizatorami Programu byli wychowawcy grup, koordynatorzy ds. wychowania zdrowotnego oraz przedstawiciele służby zdrowia, którzy wykorzystywali różnorodne formy i metody do realizacji określonych zadań. Do realizacji programu aktywnie włączyli się rodzice. W opinii koordynatorów

program ten jest bardzo potrzebny, gdyż daje możliwości zwrócenia uwagi rodziców i dzieci na przestrzeganie zasad zdrowego stylu życia w celu umocnienia własnego zdrowia.

2.6 Projekt „Bądźmy zdrowi – wiemy, więc działamy”

Celem Projektu było zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę, otyłość i choroby dieto zależne poprzez zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Adresatami były dzieci wczesnoszkolne, uczniowie szkół gimnazjalnych oraz rodzice i opiekunowie. Projekt realizowany był w 39 placówkach przedszkolnych i szkolnych.

W ramach Projektu zorganizowano i współorganizowano:

- szkolenie dla młodzieży w Zespole Szkół w Bolewicach. W szkoleniu udział wzięło **21** uczniów gimnazjum,
- konkurs na plakat „Bądźmy zdrowi”. Konkurs został skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych. Na konkurs wpłynęły prace z 6 szkół gimnazjalnych (50%). Liczba uczestników etapu szkolnego: **81** uczniów,
- festyny „Bądźmy zdrowi” w Przedszkolu nr 1 Misia Uszatka w Nowym Tomyślu oraz „Święto Rodziny” w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Chmielinku. W festynach udział wzięły dzieci 3-6 letnie i ich rodzice oraz opiekunowie, grono pedagogiczne, zaproszeni goście. Liczba festynów: 2, Liczba uczestników: **222** osoby,

Festyn w Przedszkolu nr 1 w Nowym Tomyślu

Festyn w Zespole Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Chmielinku

- konkurs plastyczny „Szlachetne zdrowie” dla dzieci 5-6 znajdujących się w oddziałach przedszkolnych przedszkoli i szkół podstawowych powiatu nowotomyskiego. Liczba uczestników konkursu: **165** osób.

2.7 Projekt edukacyjny „Wiem, nie biorę! Jestem bezpieczny”

Celem projektu jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Projekt zakłada realizację działań informacyjno-edukacyjnych wśród młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, kadry pedagogicznej i pielęgniarek środowiska szkolnego, a także rodziców i opiekunów.

Projekt „Wiem, nie biorę! Jestem bezpieczny!” stanowi część programu Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu „Dopalacze niszczą życie” pod patronatem Wojewody Wielkopolskiego i Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Zasadnicze działania:

- szkolenie dla kadry pedagogicznej, pedagogów oraz psychologów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych powiatu nowotomyskiego. Szkolenie zorganizowano wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Nowym Tomyślu. Liczba uczestników: **26** osób,

Szkolenie dla kadry pedagogicznej

- szkolenia dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Uczestnicy szkoleń wysłuchali wykładu na temat zagrożeń zdrowotnych oraz konsekwencjach prawnych związanych z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, a następnie wzięli udział w warsztatach „Smak życia – czyli debata o dopalaczach”. Szkolenia odbyły się w Gimnazjum w Nowym Tomyślu oraz Zespole Szkół nr 2 w Nowym Tomyślu. Liczba szkoleń: 2, liczba uczestników: **55** osób. W/w szkolenia zorganizowano wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Nowym Tomyślu.

Gimnazjum Nowy Tomyśl

Zespół Szkół nr 2 Nowy Tomyśl

2.8 Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony jest każdego roku 7 kwietnia z okazji rocznicy powstania Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Co roku motyw przewodni poświęcony jest innej tematyce, która podkreśla priorytetowy problem w obszarze zdrowia publicznego na świecie. Jest to dobra okazja do podjęcia wielu działań, których efektem jest poprawa stanu zdrowia ludzi. W roku 2015 motywem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia było „Bezpieczeństwo żywności”, a hasło obchodów brzmiało: „**Z pola na stół uczynić jedzenie bezpiecznym**”.

W ramach obchodów:

- przesłano do 62 placówek nauczania i wychowania, Starostwa Powiatowego, 6 urzędów poszczególnych gmin, 15 podmiotów wykonujących działalność leczniczą materiały edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa żywności do wykorzystania podczas realizowanych działań,
- przygotowano konkurs internetowy – rebus dla ogółu społeczeństwa powiatu nowotomyskiego. Liczba uczestników konkursu: **12** osób,
- wspólnie z kierownikiem Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku PSSE Nowy Tomyśl wzięto udział w spotkaniach z przedszkolakami Przedszkola w Lwówku, uczniami Zespołu Szkół nr 2 w Zbąszyniu oraz członkami Związku Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Nowym Tomyślu. Podczas w/w spotkań przekazano informację dotyczące bezpieczeństwa żywności m.in. 5 kroków do bezpieczniejszej żywności, bezpieczne przechowywanie artykułów spożywczych, higiena osobista podczas przygotowywania posiłków, zapobieganie zatruciom pokarmowych, właściwe odczytywanie etykiet na produktach spożywczych. Liczba spotkań: 3, liczba uczestników: **78** osób,

Zespół Szkół nr 2 w Zbąszyniu

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyślu

2.9 Profilaktyka raka piersi „Zdrowe piersi”

Celem programu było zmniejszenie występowania raka piersi i przedwczesnej umieralności na tę chorobę oraz uwrażliwienie kobiet na potrzebę nauki samobadania piersi i wykonywania regularnych badań profilaktycznych (m.in. samobadanie, mammografia).

Grupą docelową był ogół społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Profilaktyka raka piersi na terenie powiatu nowotomyskiego realizowana była w 2 szkołach gimnazjalnych (14,3%) oraz 2 szkołach ponadgimnazjalnych (28,6%). Edukacją objęto: **287** osób (uczniowie szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych).

W ramach programu:

- odbyły się szkolenia wśród uczennic klas III Gimnazjum w Zbąszyniu. W trakcie szkoleń pracownik PIS przekazał informacji dotyczące profilaktyki raka piersi. Następnie odbyły się warsztaty nauki samobadania piersi z wykorzystaniem fantomu. Liczba szkoleń: 3, liczba uczestników: **63** osoby,
- udostępniano fantom piersi w celu przeprowadzenia warsztatów w zakresie nauki samobadania piersi. W/w fantom został wypożyczony przez 1 szkołę gimnazjalną oraz 2 szkoły ponadgimnazjalne. Liczba osób objętych edukacją: **224** osoby,
- przesłano regulamin wojewódzkiego konkursu fotograficznego „Dbam o swoje piersi” do 7 szkół ponad gimnazjalnych, Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji, 15 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, Starostwa Powiatowego oraz 6 urzędów poszczególnych gmin. Ponadto informację o konkursie zamieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowym Tomyślu oraz przesłano do 2 lokalnych gazet.

Uczniowie byli zainteresowani tematyką i powagą problemu. Bardzo chętnie uczestniczyli w zajęciach warsztatowych, w trakcie których uczyli się na fantomie piersi prawidłowej techniki samobadania.

2.10 Inne przedsięwzięcia

- **Akcja „Promocja i profilaktyka zdrowia”**. Zorganizowano spotkanie informacyjno-edukacyjne połączone z badaniami profilaktycznymi dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku w Opalenicy. Uczestnicy spotkania wysłuchali wykładu dotyczącego zachowań wzmacniających zdrowie oraz mieli możliwość skorzystania z badań profilaktycznych tj. pomiar ciśnienia, pomiar poziomu cukru we krwi, pomiar wskaźnika BMI, pomiar tlenu węgla w wydychanym powietrzu, samobadanie piersi na fantomie). Do udziału w/w akcji włączyli się przedstawiciele służby zdrowia oraz Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Miejsko-Powiatowe w Nowym Tomyślu. Liczba uczestników spotkania: **73** osoby,

Akcja zdrowotna dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku w Opalenicy

- **Akcja „Bezpieczne życie seniorów”**. Na zaproszenie Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomyślu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nowym Tomyślu włączył się w realizację programu „Bezpieczne życie seniorów” na terenie powiatu. W ramach współpracy przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej:
  - ✓ wzięli udział w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych pod hasłem „Bezpieczne życie seniora” . W spotkaniach uczestniczyli członkowie Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz Związku Emerytów i Rencistów Oddziałów w Nowym Tomyślu. W trakcie spotkań przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Nowym Tomyślu, Komendy Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Nowym Tomyślu oraz Straży Miejskiej w Nowym Tomyślu przedstawili zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa seniorów, natomiast przedstawiciele PIS omówili zagrożenia dotyczące profilaktyki antynikotynowej. Liczba spotkań: 2, liczba uczestników: **85** osób,

- ✓ włączyli się w organizację Konferencji dla Seniorów, której głównym organizatorem była Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomysłu oraz Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji Oddział Zamiejscowy w Nowym Tomysłu. Pracownik PIS wygłosił wykład na temat „Rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zapewnieniu bezpieczeństwa seniorów” oraz przygotował punkt informacyjno-edukacyjny, przy którym zainteresowane osoby mogły zmierzyć poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu, ciśnienie i poziom cukru we krwi oraz otrzymać ulotki edukacyjne. Liczba uczestników konferencji: **200** osób.
- **Europejski Tydzień Szczepień.** W ramach akcji przesłano do 62 placówek nauczania i wychowania, Starostwa Powiatowego, 6 urzędów poszczególnych gmin, 15 podmiotów wykonujących działalność leczniczą materiały edukacyjne „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” do wykorzystania podczas prowadzonych działań. Ponadto w/w materiały edukacyjne zamieszczono na stronie internetowej PSSE,
- **Profilaktyka chorób zakaźnych.** Wzięto udział w spotkaniu z uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowym Tomysłu, podczas którego przekazano podstawowe informacje jak ustrzec się przed zachorowaniem na gripę. Liczba uczestników spotkania: **16** osób.

IX. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W 2015 roku w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego uzgodniono 18 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydano 17 opinii sanitarnych uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Tutejszy Organ uczestniczył w procedurze przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko: wydano 30 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w tym 6 opinii stwierdzających taką potrzebę i określających zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko; wydano 5 opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W procesie inwestycyjnym zapobiegawczy nadzór sanitarny zaopiniował 18 dokumentacji projektowych, w tym 2 projekty inwestycji zaopiniowano negatywnie. Na wniosek jednostek inwestycyjnych uczestniczących w odbiorach końcowych obiektów, wydano:

- 45 opinii sanitarnych dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego, zgodnie z art. 56 Prawa Budowlanego,
- 16 opinii sanitarnych dla pozostałych obiektów, dla których nie wydawano pozwolenia na budowę, przebudowę, w tym 3 opinie negatywne.

Ponadto:

- wydano 82 decyzje administracyjne, w tym 6 umarzających postępowanie i 76 ustalających obowiązek uiszczenia opłaty,
- zajęto 6 stanowisk (pisma, opinie) w innych sprawach dotyczących zapytań od inwestorów/burmistrzów – wydano 1 opinię sanitarną negatywną (sala lekcyjna).

W związku z działalnością kontrolną prowadzoną w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2015r. dokonano 73 kontroli nowych obiektów.

Zakończenie

W obszarach objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie odnotowano szczególnie niekorzystnych zjawisk. Nie obserwowano występowania epidemii chorób zakaźnych, nie odnotowano też zachorowań na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne. Prowadzono stały monitoring sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zakażeń.

Sytuacja epidemiologiczna na terenie powiatu nowotomyskiego w 2015 roku kształtowała się korzystnie. W przypadku większości jednostek chorobowych zapadalność utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku 2014 lub była niższa. Wzrost zapadalności w stosunku do roku poprzedniego obserwowano w przypadku: wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez Rotawirusy, krztuśca, boreliozę, bakteryjnego zapalenia opon mózgowych, nowo wykrytych zakażeń HIV, grypy oraz wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. Kolejny rok obserwowano wzrost liczby opiekunów prawnych (rodziców), którzy nie poddają swoich dzieci obowiązkowym szczepieniom ochronnym zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W 2015 roku wystąpił długookresowy brak szczepionki przeznaczonej do obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci w 6 roku życia przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia spełniała normy ustanowione przepisami i nie stanowiła zagrożenia dla zdrowia ludzi. Występujące okresowo wahania w składzie fizykochemicznym oraz mikrobiologicznym wody nie stwarzały ryzyka dla zdrowia konsumentów. Stan sanitarno-techniczny oraz sanitarno-porządkowy większości skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej nie budził zastrzeżeń.

Na terenie powiatu nowotomyskiego 88% z grupy skontrolowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą spełniało wymagania określone w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia, natomiast pozostałe skontrolowane posiadają zatwierdzone programy dostosowania podmiotu do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz możliwość dostosowania pomieszczeń i urządzeń do dnia 31 grudnia 2017 roku.

Pracodawcy podejmowali działania mające na celu ochronę zdrowia pracowników przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy.

Obiekty nauczania i wychowania są systematycznie modernizowane i większość placówek utrzymuje prawidłowy poziom sanitarno – higieniczny.

Stan sanitarny ogółu nadzorowanych obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku uległ poprawie i zmniejszył się z 4,33% do 1,50% w stosunku do roku ubiegłego i poziomu lat poprzednich.

Działalność oświatowo-zdrowotna przyczynia się do umocnienia zdrowia jednostki i społeczeństwa poprzez kształtowanie właściwych postaw, nawyków oraz zachowań prozdrowotnych. Skierowana była do ogółu społeczeństwa powiatu nowotomyskiego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów wszystkich typów placówek nauczania i wychowania. Do realizacji programów edukacyjnych, akcji zdrowotnych, kampanii informacyjnych wykorzystywane były różne formy i metody: szkolenia, narady, konkursy, olimpiady, festyny, turnieje, warsztaty itp. Do działań włączyli się partnerzy m.in. Starostwo Powiatowe w Nowym Tomyślu, urzędy poszczególnych gmin, placówki nauczania i wychowania na terenie powiatu nowotomyskiego, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu, Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne w Grodzisku Wlkp. oraz Wolsztynie, lokalne media, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Nowym Tomyślu, Komenda Powiatowa Policji w Nowym Tomyślu, służba zdrowia, zakłady pracy, Polski Czerwony Krzyż w Nowym Tomyślu oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Tomyślu. W/w instytucje wspierały podejmowane przedsięwzięcia finansowo, rzeczowo, merytorycznie oraz organizacyjnie.